

Na ľade načapovali Gladiátorom desiatku, na „afterke“ bude dvanásťka (FOTO)	2
Online, kosiceonline.sk, 1. 10. 2026, 7:00	
Ranné správy	2
Televízia - STVR, Ranné správy STVR, 1. 10. 2026, 7:59	
PVE Málinec-Látky Plánom na prečerpávačku oponuje viac ako 130 vedcov a vysokoškolských pedagógov	3
Online, postoj.sk, 1. 10. 2026, 11:38	
Enviro: Vedci nesúhlasia s prečerpávajúcou vodnou elektrárnou Málinec - Látky	10
Online, tasr.sk, 1. 10. 2026, 12:12	
Súhrn domáceho spravodajstva - 1. októbra - 14.30	10
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 1. 10. 2026, 14:31	
Stredoeurópsky popáleninový kongres spojil v Košiciach 110 účastníkov	13
Online, tasr.sk, 1. 10. 2026, 16:42	
Denný súhrn domáceho spravodajstva - 1. októbra - 20.00	14
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 1. 10. 2026, 20:00	
Scientists Oppose Malinec-Latky Pumped-storage Hydro-electric Power Station	19
Online, tasr.sk, 1. 10. 2026, 20:16	
Proti nie sú len miestni, ale aj 132 vedcov: Miliardový projekt hazarduje s pitnou vodou	19
Online, my.sme.sk, 1. 10. 2026, 20:42	
SUMMARY - Thursday, 1 October 2026 - 9 p.m.	21
Online, tasr.sk, 1. 10. 2026, 21:00	
Keď vám nespavosť ničí život	22
Tlač, Denník N, 2. 10. 2026	
Od Excelu k umelej inteligencii. Codebridge College priniesla svetový štandard dátového vzdelávania vedcov do strednej Európy	27
Online, vedanadosah.cvtisr.sk, 2. 10. 2026, 5:55	

Na ľade načapovali Gladiátorom desiatku, na „afterke“ bude dvanásťka (FOTO)

📅 1. 10. 2026, 7:00, Zdroj: kosiceonline.sk , Autor: Peter Jesenský, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzitné spolky, organizácie a médiá, Kľúčové slová: University Spartacus

Dosah: 3 221 GRP: 0,07 OTS: 0,00 AVE: 272 EUR

Na ľade načapovali Gladiátorom desiatku, na „afterke“ bude dvanásťka (FOTO)

Hokejisti výberu troch košických vysokých škôl **University Spartacus** vykročili do novej sezóny Univerzitnej ligy suverénnym víťazstvom 10:3 proti Gladiátorom z Trenčína. Košičania položili základ hladkého triumfu už v prvej tretine, ktorú vyhrali 6:0.

Košičania po úvodnej výhre / PETER JESENSKÝ

„Poviem pravdu, takýto výsledok ma prekvapil,“ vyslovil sa po nečakanej kanonáde tréner Matej Hamrák. „Chlapci hrali od úvodu dobre a v prvej tretine strelili šesť gólov. Potom sa hrá ľahšie, ale takéto zápasy môžu byť aj zradné. Môžete totiž stratiť koncentráciu a súper sa dostane niekoľkými gólmi do zápasu. Aj preto som chlapcom vravel, aby nezačali robiť blbosti a hrali stále koncentrovane. Trenčín prišiel v oklieštenej zostave a výsledok teda môže byť trochu skresľujúci.“

Desaťgólový prídel pochopiteľne napumpoval aj individuálne štatistiky hráčov. Dušan Divulit (1+3) a Artur Miovkanych (2+2) nazbierali po štyri body, Matej Grega (2+3) a Kristián Mikolaj (3+2) dokonca až päť bodov.

„Takýto vstup do sezóny je parádny, aj keď aj ja som mal dosť šťastia. Každopádne verím, že mi to takto bude padať aj ďalej. Nemusíme strieľať desiatky v každom zápase, podstatné však je, aby sme zbierali víťazstvá,“ pousmial sa autor hetriku Mikolaj, ktorý prezradil aj zaujímavú predzápasovú motiváciu. „Pripravili pre nás „afterku“ a chceli sme tam ísť dobre naladení. Na ľade sme Trenčanom načapovali desiatku, no osobne preferujem dvanásťku.“

„Desiatka, či dvanásťka, nech si len chlapci pokojne dajú a utužia partiu,“ zareagoval tréner Hamrák na avizovanú afterparty v jednom z košických podnikov. „Hlavne nech sa to tam nezvrtnie a užijú si to tak, ako sa má. Po poctivých tréningoch, školských povinnostiach a vydarenom zápase si oslavu zaslúžia. Sú to predsa len mladí ľudia, ktorí sa chcú aj baviť.“

Druhý zápas sezóny odohrajú Košičania 6. októbra v Nitre a všetci v tíme veria, že po hodoch nepríde bruchabôľ.

„Určite nesmieme lietieť v oblakoch. Tento výsledok by nás mal správne nakopnúť. Potrebujeme naďalej strieľať góly, dobre brániť a robiť radosť našim fanúšikom. Do sezóny ideme skromne, pretože študentské tímy sa každý rok menia a nevieme napríklad, čo môžeme očakávať od nováčika z Bratislavy. Naš tím je našťastie konsolidovaný a verím tomu, že nadviažeme na prácu z minulej sezóny a spoločne s ostatnými klubmi ponaháňame suverénnu UMB Banská Bystrica,“ vyslovil želanie na štarte sezóny hlavný tréner Matej Hamrák, ku ktorému po novom pribudol člen klubu tisíc a bývalý vynikajúci obranca Štefan Fabian.

„Ja sa z toho teším. Som mladý tréner a „Pišta“ je nesmierne skúsený obranca, ktorý odohral množstvo extraligových zápasov. Prišiel ku nám ako asistent, ale aj ako ambasádor univerzitného hokeja. Osobne verím, že sa od neho niečo naučím.“

A ako vníma ambície pre rozbiehajúci sa ročník päťbodový Kristián Mikolaj? „ Ťažko je hovoriť o cieľoch po prvom zápase, ale radi by sme sa pobili o titul. Uvidíme, čo nám sezóna prinesie. Osobne sa teším napríklad na nové zápasy s Bratislavou. Stretli sme sa s nimi už na Zimnej univerziáde a vyhrali sme tam až po nájazdoch. Majú slušný tím a bude to zaujímavé derby,“ uzavrel 22-ročný odchovanec Spišskej Novej Vsi.

1. kolo Univerzitnej ligy:

University Spartacus – Gladiators Trenčín 10:3 (6:0, 3:2, 1:1)

Góly: 8. Mikolaj (Kuzár), 10. Miovkanych (Domby, Varga), 13. Divulit (Grega), 15. Kuzár (Mikolaj, Miovkanych), 16. Mikolaj (Grega), 19. Grega (Mikolaj, Divulit), 29. Grega (Divulit, Miovkanych), 36. Miovkanych (Kuzár, Slivka), 39. Mikolaj (Divulit, Grega), 53. Varga - 24. Bubica (Škvarka), 31. Chukov (Zovčák), 56. Bubica (Drápal, Škvarka)

Rozhodovali: Varga, Vall, Bodnár, 230 divákov

Autor: Peter Jesenský

Ranné správy

📅 1. 10. 2026, 7:59, Relácia: **Ranné správy STVR**, Stanica: STVR, Vydavateľ: Slovenská televízia a rozhlas, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Pavol Jarčuška, Ďalšie zdroje: Ranné správy

Dosah: 30 000 GRP: 0,67 OTS: 0,01 AVE: 126184 EUR

[strojový prepis] ...Kedy je vhodný čas na očkovanie a ako inak si vybudovať imunitu priblíži infektológ **Pavol Jarčuška**. Chrípková sezóna začína v neskorších jesenných mesiacoch. Ideálne pre šírenie vírusu je vlhko, teploty okolo tých päť, šesť stupňov a to bude za

PVE Málinec-Látky | Plánom na prečerpávačku oponuje viac ako 130 vedcov a vysokoškolských pedagógov

1. 10. 2026, 11:38, Zdroj: [postoj.sk](#) , Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Pavol Mártonfi, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Prírodovedecká fakulta UPJŠ, Botanická záhrada UPJŠ
Dosah: 90 833 GRP: 2,02 OTS: 0,02 AVE: 963 EUR

PVE Málinec-Látky | Plánom na prečerpávačku oponuje viac ako 130 vedcov a vysokoškolských pedagógov

Viac ako 130 vedcov a odborníkov z oblasti hydrológie, hydrobiológie, ekológie, zoológie, lesníctva, krajinného plánovania a ďalších odborov vyjadrilo svoj nesúhlas s plánom premeniť vodárenskú nádrž Málinec na dolnú nádrž prečerpávacej vodnej elektrárne Málinec – Látky.

Okrem zásadného nesúhlasu s výstavbou elektrárne zásadný žiadajú dôkladné a nezávislé posúdenie jej vplyvov na vodné zdroje, prírodu, krajinu aj ekonomiku projektu.

Argumentujú tým, že vodárenská nádrž predstavuje strategický zdroj pitnej vody pre približne 63-tisíc obyvateľov južného a stredného Slovenska a zároveň je súčasťou cennej krajiny Podpoľania.

„V čase klimatickej zmeny, prehlbujúceho sa sucha a stúpajúceho významu vodnej bezpečnosti štátu je premena chráneného vodárenského zdroja na priemyselný energetický uzol odborne aj eticky neprijateľná, keďže dostupnosť pitnej vody je tu najvyšším verejným záujmom nadradeným nad energetický záujem,“ uvádzajú vo výzve.

Zásadnou požiadavkou je aj nezávislé posúdenie vodohospodárskych, ekologických a ekonomických rizík projektu a transparentné zverejnenie jeho výsledkov.

„Pri projekte, ktorý môže zasiahnuť strategický zdroj pitnej vody, musí byť ochrana vody a bezpečnosť jej zásobovania základnou podmienkou akéhokoľvek ďalšieho rozhodovania,“ dopĺňajú.

Projekt PVE Málinec – Látky vyhlásila vláda tento rok za významnú investíciu vo verejnom záujme. Odhadované náklady na jej vybudovanie sú takmer 2,5 miliardy eur. Fungovanie prečerpávacej elektrárne je založené na opakovanom pumpovaní veľkých objemov vody medzi dolnou a hornou nádržou. Vo svete nie je známy precedens, keď by bola fungujúca a kriticky dôležitá vodárenská nádrž s prísnou ochranou premenená na priemyselný systém pre energetiku.

„Žiadame riadne posúdiť a zverejniť súlad zámeru PVE s národnou i európskou legislatívou o ochrane pitnej vody, prírody a krajiny i s príslušnými strategickými dokumentmi SR,“ uvádza sa vo výzve.

Za riziko považujú aj možné znečistenie počas výstavby a následnej prevádzky elektrárne, napríklad v súvislosti s pohybom ťažkej techniky, budovaním podzemných privádzačov či prevádzkou turbín. Osobitne upozorňujú na už prebiehajúce geologické práce v ochranných pásmach vodárenskej nádrže. Vedci podpísaní pod výzvou preto žiadajú bezodkladne preveriť súlad prác s právnymi predpismi a podmienkami ochranných pásiem.

Výstavba hornej nádrže, tunelov, ciest a ďalšej infraštruktúry by podľa odborníkov zároveň zasiahla biotopy horských lesov, lúk a mokradí a mohla by ovplyvniť ekosystémy pramenísk Ipľa. Vedci preto žiadajú štátne orgány, aby pri rozhodovaní o projekte nadradili ochranu vodných zdrojov nad komerčné záujmy a energetické alternatívy hľadali vo vhodnejších lokalitách, kde nebudú ohrozovať základné životné potreby obyvateľov Slovenska.

Zároveň požadujú nezávislú a dôslednú kontrolu konkrétnych prác a ich zastavenie v prípade porušenia podmienok ochrany vody, prírody či krajiny. Žiadajú pripraviť a zverejniť nezaujatú ekonomickú analýzu návratnosti investície vrátane porovnania s alternatívnymi riešeniami. Takéto posúdenie podľa nich musí predchádzať povoľovaciemu konaniu a rozhodnutiu o realizácii projektu, nie ich dodatočne zdôvodňovať.

Spoločné vyhlásenie vedcov a odborníkov k zámeru prečerpávacej vodnej elektrárne Málinec – Látky

Ochrana zdrojov pitnej vody a krajiny Podpoľania musí mať prednosť pred energetickým biznisom

My, dolupodpísaní zástupcovia vedeckej a odbornej obce v oblastiach hydrológie, hydrobiológie, fytoológie, zoológie, pedológie, ekológie krajiny a lesa, ekosystémových služieb, environmentalistiky, krajinného plánovania a iných príbuzných odborov, vyjadrujeme zásadný nesúhlas so zámerom výstavby prečerpávacej vodnej elektrárne (PVE) Málinec – Látky nad nádržou na pitnú vodu v Málinci na Látkach – Čecháňkach.

Využitie existujúcej vodárenskej nádrže na pitnú vodu Málinec ako dolnej nádrže pre komerčný energetický projekt predstavuje závažné riziko pre strategický zdroj pitnej vody pre 63-tisíc obyvateľov južného a stredného Slovenska. Tento zámer môže ohroziť aj bezpečnosť

produktivity poľnohospodárstva v širšom regióne.

V čase klimatickej zmeny, prehlbujúceho sa sucha a stúpajúceho významu vodnej bezpečnosti štátu je premena chráneného vodárenského zdroja na priemyselný energetický uzol odborne aj eticky neprijateľná, keďže dostupnosť pitnej vody je tu najvyšším verejným záujmom nadradeným nad energetický záujem.

Napriek tomu bola PVE Málince – Látky za investíciu vo verejnom záujme vyhlásená na základe uznesenia vlády SR č. 57/2026 z 11. februára 2026, pričom samotné osvedčenie o významnej investícii č. 1/2026 vydalo Ministerstvo životného prostredia SR 24. februára 2026.

Projekt bol za investíciu vo verejnom záujme vyhlásený bez primeranej prípravy, bez času nevyhnutného na odborné posúdenie a bez transparentného vyhodnotenia jeho rizík, efektívnosti a skutočnej potreby. Takýto postup, keď sa o realizácii rozhoduje skôr, než sú známe jej dôsledky a opodstatnenie, nezodpovedá informovanému rozhodovaniu ani zodpovednému nakladaniu s verejnými prostriedkami a s nenahraditeľnými prírodnými zdrojmi. Dlhodobé riziká navyše prenáša na budúce generácie.

Vyzývame vládu SR a príslušné rezorty, aby tento environmentálne rizikový projekt bezodkladne zastavili, a to z nasledujúcich kľúčových dôvodov:

1. Závažné riziká pre kvalitu a dostupnosť pitnej vody

- Znehodnotenie surovej vody prečerpávaním: Technológia PVE je založená na cyklickom pumpovaní obrovských mäs vody medzi dolnou a hornou nádržou. To spôsobuje masívne vírenie usadenín a narušenie teplotnej stratifikácie vodného stĺpca. Výsledkom môže byť zvýšený zákal a zmeny fyzikálno-chemických a biologických vlastností surovej vody, čo by mohlo skomplikovať jej úpravu, zvýšiť technologické nároky a v nepriaznivom scenári dočasne obmedziť jej upraviteľnosť a mohlo by aj zvýšiť riziko nesplnenia požiadaviek vyplývajúcich zo smernice (EÚ) 2020/2184, ak by nebolo možné zabezpečiť požadovanú kvalitu dodávanej pitnej vody.
- Viacúrovňová chemická a biologická kontaminácia: Pohybom ťažkej techniky v ochranných pásmach, výstavbou podzemných privádzačov a prevádzkou turbín hrozí priame riziko prieniku ropných látok, mikroplastov a stavebnej chémie do vodného zdroja. Otvorené hladiny oboch nádrží navyše môžu za určitých podmienok meniť teplotný a živinový režim, tým zvyšovať riziko eutrofizácie a zapríčiniť významné straty kvantity a zhoršenie kvality vody výparom a prehrievaním v hornej nádrži.
- Ohrozenie zásobovania obyvateľov Novohradu pitnou vodou počas výstavby: Už od 17. septembra 2026 prebiehajú v 1. a 2. ochrannom pásme nádrže na pitnú vodu v Málinci geologické práce, ktoré priamo ohrozujú zdroj pitnej vody zastaranou, nezabezpečenou a necertifikovanou technikou, únikom palív a nevhodným nakladaním s palivami, olejmi a odpadmi. Je potrebné bezodkladne preveriť súlad vykonávaných prác s právnymi predpismi a podmienkami ochranných pásiem.
- Niektoré uvažované stavebné varianty môžu vyžadovať výrazné zníženie hladiny alebo dočasné obmedzenie vodárenskej funkcie nádrže; rozsah a trvanie závisia od zvoleného technického riešenia a postupu realizácie stavby.
- Náhradné riešenia, ako priamy odber vody z toku Ipľ, sú v obdobiach sucha hydrologicky nereálne a nepostačujúce na pokrytie potrieb regiónu. Ich dostatočnosť v obdobiach sucha treba preukázať vodohospodárskou bilanciou zahŕňajúcou minimálne prietoky, ekologický prietok a požadovaný odber.
- Investor doposiaľ neposúdil spoľahlivosť odberu a úpravy vody počas výstavby aj prevádzky vrátane suchých rokov a poruchových stavov. Zámer uvádza ako možné opatrenia intenzifikáciu úpravne a oddelenie vodárenského objemu nádrže. Ich účinnosť a uskutočniteľnosť však investor nijako nepreukázal.
- V kontexte prebiehajúcej klimatickej zmeny považujeme tento projekt za rizikový aj z pohľadu potreby vody pre budúcnosť poľnohospodárstva v širšom regióne, a teda aj potravinovej bezpečnosti štátu. Argument o súčasnom nízkom odbere poľnohospodársko-potravinársky využívannej vody z uvedeného zdroja neobstojí, ak v rovnakom čase diskutujú orgány verejnej moci o potrebe rozšírenia závlah na iných miestach štátu.

2. Devastácia podpolianskej krajiny a ekosystémov

- Zásahy do chránených území a povodia: Výstavba hornej nádrže, s ňou spojených tunelov, ciest a infraštruktúry s jej prístupovou a stavebnou stopou by zničila hodnotné biotopy horských lesov, lúk a mokradí s viacerými druhmi chránených a inak významných rastlín a živočíchov. Výstavba by potenciálne ohrozila aj lesné i nelesné ekosystémy pramenísk Ipľa a narušila tak ekologickú konektivitu, retenčnú a samočistiacu schopnosť krajiny v povodí, ktoré je významným zdrojom vody pre obyvateľov celého Novohradu. Ničivé následky by boli ešte umocnené extrémnym suchom a zvýšeným výparom v dôsledku stúpajúcej teploty vzduchu najmä na tunajších južne orientovaných svahoch, ako i masovým rozširovaním invázných a rozpínavých rastlín a živočíchov.

- Devastácia riečneho ekosystému Ipľa a života v ňom: Projektované zásahy do režimu podzemných a povrchových vôd i pôdy môžu ohroziť pozdĺžnu i postrannú spojitosť a hydrologickú stabilitu ekosystému Ipľa pod nádržou. To by malo priame i nepriame devastáčné vplyvy na tunajšie vzácne mokradňové ekosystémy i na Chránené vtáčie územie Poipľie.
- Fragmentácia a industrializácia vidieka, živelná urbanizácia a strata biokultúrneho dedičstva i krajinného rázu by mohla oslabiť kontinuitu tradičných foriem hospodárenia a miestnej kultúrnej identity.
- Unikátna krajinná štruktúra Podpoľania so svojráznou históriou využívania, s veľkou rozmanitosťou a ekologickou stabilitou, ktorá je i významným miestom v živote regiónu Podpoľania, by bola premenená na masívne stavenisko a následne na priemyselnú zónu. Strata kultúrnych a estetických hodnôt krajiny a jej rázu by negatívne ovplyvnila kvalitu života miestnych komún a ich historickú pamäť a mala by negatívny vplyv aj na potenciál pre udržateľný turizmus.

Záver a výzva

Prečerpávacie elektrárne majú opodstatnenie pri stabilizácii energetickej siete, no nikdy nesmú byť budované za cenu narušenia alebo ohrozenia strategických zdrojov pitnej vody. Využitie významného vodárenského zdroja ako dolnej nádrže PVE je neobvyklé a vyžaduje osobitne prísne posúdenie rizík. Vo svete nepoznáme precedens, keď by bola fungujúca a kriticky dôležitá vodárenská nádrž s prísnou ochranou premenená na priemyselný akumulačný systém pre energetiku.

Dlhodobý ročný úhrn zrážok v Lučenci je len okolo 550 mm pri neustále rastúcej teplote vzduchu, v dôsledku čoho narastá aj potenciálny výpar a očakáva sa ďalší rast počtu dní s horúčavami, pokles počtu dní s mrazom a aj pokles úhrnu zrážok v letnom polroku. To môže viesť k postupnej aridizácii celého regiónu. Tento vývoj má už teraz negatívne dôsledky pre lesné ekosystémy v oblasti plánovanej PVE.

Priemerný ročný úhrn zrážok podľa údajov SHMÚ za obdobie 1991 – 2020 dosahuje pri obci Málinec približne 647 mm a v okolí VN Málinec približne 700 – 750 mm, pričom vo vyššie položených častiach prítokového povodia je vyšší. Čo sa týka prietokov, SHMÚ uvádza pre Ipeľ nad VN Málinec $Q_{355} = 0,08 \text{ m}^3/\text{s}$, teda 80 l/s. Hodnota Q_{355} predstavuje priemerný denný prietok, ktorý je v dlhodobom hodnotení dosiahnutý alebo prekročený približne 355 dní v roku. Túto charakteristiku nízkych prietokov treba pri bilancii sucha zohľadniť spolu s objemom nádrže, prítokmi a odbermi.

Dostupné poznatky ukazujú, že už samotné prieskumné práce a odlesňovanie v ochrannom pásme VN Málinec môžu významne narušiť dostupnosť a kvalitu pitnej vody v zdrojoch, ktoré sú pre Novohrad nenahraditeľné. Sprievodné zásahy do lesných porastov môžu navyše narušiť ich odolnosť a stabilitu – a tým aj ich vodozadržnú a vodoochrannú funkciu, v tejto oblasti prioritnú.

- Žiadame preto štátne orgány, aby rešpektovali zákonné princípy predbežnej opatrnosti, ochranu vodných zdrojov nadradili nad komerčné záujmy a energetické alternatívy hľadali v environmentálne vhodnejších lokalitách, kde nebudú ohrozovať základné životné potreby obyvateľov Slovenska.
- Žiadame príslušné orgány štátnej správy o nezávislú a dôslednú kontrolu konkrétnych prác a ich zastavenie pri zistenom porušení podmienok ochrany vody, prírody i krajiny.
- Žiadame tiež pripraviť a zverejniť nezávislú ekonomickú analýzu návratnosti tejto investície vrátane porovnania s alternatívnymi riešeniami. Takéto posúdenie má povoľovaciemu konaniu predchádzať, nie ho dodatočne zdôvodňovať.
- Žiadame riadne posúdiť a zverejniť súlad zámeru PVE s národnou i európskou legislatívou o ochrane pitnej vody, prírody a krajiny i s príslušnými strategickými dokumentami SR.

Signatári a signatárky výzvy:

1. prof. RNDr. Marcel Uhrin, PhD., vysokoškolský pedagóg, zoológ a ekológ, Katedra zoológie, Ústav biologických a ekologických vied, Prírodovedecká fakulta, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach
2. prof. Ing. Peter Urban, PhD., vysokoškolský pedagóg, zoológ a ekológ, Fakulta prírodných vied, Univerzita Mateja Bela
3. prof. Ing. Ľuboš Jurík, PhD., vysokoškolský pedagóg, hydrológ, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
4. prof. RNDr. Milan Lapin, PhD., emeritný profesor fyziky na FMFI UK, meteorológ a klimatológ
5. prof. Ing. Rudolf Midriak, DrSc., lesník a krajinný ekológ
6. prof. Ing. Viliam Bárek, CSc., vysokoškolský pedagóg, krajinný inžinier, hydrológ, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

7. prof. Ing. Dušan Igaz, PhD., vysokoškolský pedagóg, krajinný inžinier, hydrológ, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
8. prof. Ing. Karol Ujházy, PhD., vysokoškolský pedagóg, fytocenológia a ekológia lesa, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
9. prof. Ján Koščo, PhD., Katedra ekológie, Prešovská univerzita
10. prof. Ing. Pavol Vreštiak, CSc., emeritný profesor SPU Nitra, STU Bratislava. dôchodca
11. prof. Ing. Dušan Gömöry, DrSc., vysokoškolský pedagóg, fytológ a genetík, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
12. RNDr. Anton Krištín, DrSc., vedúci vedecký pracovník, ekológ a zoológ, Ústav ekológie lesa SAV
13. Ing. Rastislav Jakuš, DrSc., vedecký pracovník, ochrana lesa, Ústav ekológie lesa SAV
14. RNDr. Milan Valachovič, DrSc., geobotanik, vedúci vedecký pracovník, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV Bratislava
15. prof. RNDr. Ľubica Lacinová, DrSc., vedúca vedecká pracovníčka, Centrum biovied SAV, v. v. i.
16. prof. RNDr. Mikuláš Huba, CSc., emeritný vedecký pracovník
17. prof. Ing. Marek Fabrika, PhD., vysokoškolský pedagóg, lesnícky informatik, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
18. prof. RNDr. Jozef Klembara, DrSc., Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava, Katedra ekológie
19. prof. RNDr. Vladimír Kováč, CSc., biológ, ekológ, AQ-BIOS, s. r. o. (predtým Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského)
20. prof. RNDr. Mária Kozová, CSc., krajinná ekoložička, emeritná vedecká pracovníčka
21. prof. PaedDr. PhDr. RNDr. Martin Boltižiar, PhD., MBE, samostatný vedecký pracovník, Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i.
22. prof. Ing. Vladimír Kunca, PhD., vysokoškolský pedagóg, Fakulta ekológie a environmentalistiky, Technická univerzita vo Zvolene
23. prof. RNDr. Ľubomír Kováč, CSc., riaditeľ Ústavu biologických a ekologických vied, **Prírodovedecká fakulta UPJŠ** v Košiciach
24. prof. Ing. Erika Gömöryová, PhD., vysokoškolská pedagogička, pedoložička, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
25. Ing. Richard Hrivnák, DrSc., vedúci vedecký pracovník, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV
26. prof. Dr. Ing. Viliam Pichler, vysokoškolský pedagóg, ekosystémové služby lesov
27. prof. RNDr. **Pavol Mártonfi**, PhD., vysokoškolský pedagóg, riaditeľ **Botanickej záhrady UPJŠ**, Košice
28. doc. Ing. František Máliš, PhD., vysokoškolský pedagóg, fytológ, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
29. Ing. Gabriela Jamnická, PhD., vedecká pracovníčka, rastlinná fyzioložička, Ústav ekológie lesa SAV
30. RNDr. Ján Hanušin, PhD., vedecký pracovník na dôchodku
31. doc. Ing. Daniel Kurjak, PhD., vysokoškolský pedagóg, rastlinný fyziológ, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
32. Ing. Ján Topercer, CSc., vedecký pracovník – ekológ a zoológ, Považské múzeum
33. doc. Ing. Katarína Štřelcová, PhD., vysokoškolská pedagogička, bioklimatológia a ekológia lesa, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
34. Ing. Roman Sitko, PhD., vysokoškolský pedagóg, diaľkový prieskum zeme a dendrometria, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
35. doc. Ing. Juraj Švajda, PhD., vysokoškolský pedagóg, ekológ, Fakulta prírodných vied, Univerzita Mateja Bela
36. doc. Ing. Jaroslav Vido, PhD., vysokoškolský pedagóg v bioklimatológii a lesníckej hydrológii, odborne spôsobilá osoba na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
37. Ing. Miroslav Blaženc, PhD., vedecký pracovník, ekológia a ochrana lesa, Ústav ekológie lesa SAV

38. Mgr. Juraj Lieskovský, PhD., samostatný vedecký pracovník, Ústav krajinej ekológie SAV
39. RNDr. Ľuboš Halada, CSc., samostatný vedecký pracovník, botanik, Ústav krajinej ekológie SAV
40. Mgr. Veronika Piscová, PhD., samostatná vedecká pracovníčka, botanička, Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i. – pobočka Nitra; odborná asistentka KEE FPV a UKF v Nitre
41. Mgr. Adrián Purkart, PhD., predseda, Slovenská entomologická spoločnosť pri SAV
42. RNDr. Ivona Kautmanová, PhD., mykologička, SNM – Prírodovedné múzeum
43. RNDr. Miroslav Fulín, CSc., emeritný prírodovedec, ekológ a zoológ
44. Ing. Marek Svitok, PhD., vysokoškolský pedagóg, hydrobiológ, Fakulta ekológie a environmentalistiky, Technická univerzita vo Zvolene
45. Mgr. Katarína Vantarová, PhD., samostatná vedecká pracovníčka, botanička, Botanický ústav, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i.
46. Mgr. Robert Pazúr, PhD., samostatný vedecký pracovník, Geografický ústav SAV, v. v. i.
47. Ing. Andrej Raniak, PhD., vedecký pracovník, Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i.
48. Ing. Jana Špulerová, PhD., samostatná vedecká pracovníčka, Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i.
49. Mgr. Hana Majerová, PhD., vedecká pracovníčka, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i.
50. Ing. Jakub Melicher, PhD., vedecký pracovník, Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i.
51. Mgr. Peter Kaňuch, PhD., vedúci vedecký pracovník, Ústav ekológie lesa SAV
52. doc. Eva Bulánková, CSc., ekologička
53. Mgr. Monika Janišová, PhD., samostatná vedecká pracovníčka, vegetačná ekologička, Botanický ústav, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV
54. Ing. Jaroslav Střelec, CSc., emeritný vedecký pracovník, bioklimatológia, ekológia lesa
55. Mgr. Andrej Halabuk, PhD., vedecký pracovník, Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i.
56. RNDr. Jana Borovská, PhD., vedecká pracovníčka, Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i.
57. Ing. Zuzana Gallayová, PhD., vysokoškolská pedagogička, krajinná ekologička, Fakulta ekológie a environmentalistiky, Technická univerzita vo Zvolene
58. Ing. Benjamín Jarčuška, PhD., samostatný vedecký pracovník, Ústav ekológie lesa SAV, Zvolen
59. Ing. Matúš Hrivnák, PhD., vedecký pracovník, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
60. RNDr. Vladimír Straka, entomológ, Slovenské národné múzeum, Martin
61. Ing. Peter Sabo, CSc., environmentalista, integrita a zmeny ekosystémov, dôchodca
62. Mgr. Ing. Pavol Katreniak, hlavný radca na úseku ochrany prírody a krajiny v. v.
63. RNDr. Eleonóra Michalková, CSc., emeritná vedecká pracovníčka, Botanický ústav CBRB SAV, v. v. i., Bratislava
64. Ing. Tomáš Olšovský, PhD., vedecký pracovník, Ústav zoológie SAV, v. v. i.
65. Ing. Adriana Lešianska, PhD., vedecká pracovníčka, bioklimatológia, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
66. RNDr. Dominik Roman Letz, PhD., vedecký pracovník, Botanický ústav CBRB SAV, v. v. i.
67. doc. Ing. Marek Drímal, PhD., vysokoškolský pedagóg, dekan, Fakulta prírodných vied, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
68. doc. Ing. Michal Bošeľa, PhD., vysokoškolský pedagóg, výskumník, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene

69. RNDr. Samuel Koróny, PhD., vedec, Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici
70. RNDr. Martin Korňan, PhD., nezávislý vedecký pracovník v ekológii a zoológii, Veľké Rovné
71. RNDr. Róbert Kanka, PhD., samostatný vedecký pracovník, ÚKE SAV, v. v. i.
72. doc. RNDr. Andrej Mock, PhD., vysokoškolský pedagóg, **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**
73. RNDr. Peter Turis, PhD., vysokoškolský pedagóg, botanik, Fakulta prírodných vied, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
74. doc. RNDr. Ingrid Turisová, PhD., vysokoškolská pedagogička, botanička, Fakulta prírodných vied, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
75. RNDr. Ľubica Ditmarová, PhD., vedecká pracovníčka, fyziológia rastlín, Ústav ekológie lesa SAV
76. Ing. Magdaléna Pichlerová, PhD., vysokoškolská pedagogička, kultúrne a ekosystémové služby lesov a krajiny
77. Ing. Zuzana Sitková, PhD., vedecká pracovníčka, ekológia lesa, klimatológia
78. Mgr. Richard Pouš, PhD., Katedra geografie a geológie FPV UMB
79. Ing. Milan Lichý, odborník hospodárskej úpravy lesov na dôchodku
80. Mgr. Marek Semelbauer, PhD., Ústav zoológie SAV, v. v. i.
81. RNDr. Jozef Šibík, PhD., samostatný vedecký pracovník, botanik, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i.
82. RNDr. Jozef Lukáš, CSc., emeritný vedecký pracovník, zoológ
83. RNDr. Daniela Dúbravková, PhD., vedecká pracovníčka, geobotanička, Botanický ústav, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i., Bratislava
84. Ing. arch. Tomáš Sobota, architekt a urbanista, Sobota, s. r. o., poslanec mesta Banská Bystrica, BBSK, predseda Komisie ÚP a ŽP zastupiteľstva BBSK, Banská Bystrica
85. Mgr. Gabriela Krasulová, environmentalistka, učiteľka základnej školy v Spišskej Belej, koordinátorka environmentálnej výchovy
86. Mgr. Natália Hurajtová, PhD., vedecká pracovníčka, Ústav krajinnej ekológie SAV, v. v. i.
87. doc. PaedDr. Stanislav David, PhD., Ústav krajinnej ekológie SAV, v. v. i., Katedra ekológie a environmentalistiky, FPVaI, UKF v Nitre
88. RNDr. Silvia Szabóová, pedagogička, lektorka v ekologickom vzdelávacom centre SOSNA, o. z. SOSNA
89. RNDr. Tibor Madleňák, PhD., vysokoškolský pedagóg, geograf, Fakulta prírodných vied UMB v Banskej Bystrici
90. doc. Ing. Tomáš Lepeška, PhD., vysokoškolský pedagóg, vedec, Fakulta ekológie a environmentalistiky, Technická univerzita vo Zvolene
91. RNDr. Eva Uherčíková, CSc., botanička, SNM – PM Bratislava
92. Mgr. Ivana Kozelová, PhD., vedecká pracovníčka, Ústav krajinnej ekológie SAV, v. v. i.
93. Mgr. Tatiana Miháliková, botanička, odborná pracovníčka, Botanický ústav, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV
94. RNDr. Dana Bardonová, riaditeľka a lektorka, Centrum vedy, výskumu, environmentálnej výchovy a vzdelávania Malá líška
95. doc. Mgr. Peter Mikulíček, PhD., vysokoškolský pedagóg, zoológ, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
96. Mgr. Lucia Rubáčová, PhD., vysokoškolská pedagogička, zooložička, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
97. RNDr. Martin Labuda, PhD., vysokoškolský pedagóg, ekológ, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
98. Mgr. Viktória Krajanová, PhD., lichenologička, SNM – Prírodovedné múzeum
99. Mgr. Tomáš Štrba, PhD., ekológ

100. RNDr. Peter Petluš, PhD., vysokoškolský pedagóg, Katedra ekológie a environmentalistiky FPVal UKF v Nitre
101. Mgr. Mária Šibíková, PhD., samostatná vedecká pracovníčka, Botanický ústav, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV
102. doc. RNDr. Tomáš Derka, PhD., vysokoškolský pedagóg, Katedra ekológie, Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava
103. Mgr. Michal Ševčík, PhD., vysokoškolský pedagóg, Katedra ekológie a environmentalistiky FPVal UKF v Nitre
104. Mgr. Andrej Čerňanský, PhD., Katedra ekológie, Univerzita Komenského v Bratislave
105. Mgr. Pavel Širka, PhD., bryológ, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
106. Mgr. Peter Adamík, PhD., vedecký pracovník, Katedra zoologie, Univerzita Palackého v Olomouci
107. Mgr. Peter Puchala, PhD., zoológ, ekológ
108. Mgr. Soňa Svetlíková, PhD., Katedra ekológie, Univerzita Komenského v Bratislave
109. doc. RNDr. Michal Baláž, PhD., vysokoškolský pedagóg, zoológ, Katedra biológie a ekológie, Pedagogická fakulta KU v Ružomberku
110. Ing. Martina Paulíková, ekologička
111. Ing. Marek Trenčiansky, PhD., vysokoškolský pedagóg, lesnícka ekonomika, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
112. Ing. et Ing. Jerguš Rybár, PhD., vedecký pracovník, ekológia lesa
113. Mgr. Radovan Václav, PhD., vedecký pracovník, Ústav zoológie SAV, v. v. i.
114. RNDr. Peter Degma, CSc., výskumný pracovník, zoológ, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
115. Mgr. Andrej Somora, environmentálny ekológ
116. Mgr. Dobromil Galvánek, PhD., vegetačný ekológ, Botanický ústav, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV
117. doc. RNDr. Judita Kochjarová, CSc., vysokoškolská pedagogička, botanička, Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
118. Mgr. Veronika Michalková PhD., vysokoškolská pedagogička, samostatná vedecká pracovníčka, Ústav zoológie SAV, v. v. i.
119. RNDr. Vladimír Smetana, entomológ, Tekovské múzeum v Leviciach
120. Mgr. Barbora Števoce, PhD., Katedra ekológie, Prírodovedecká fakulta Univerzita Komenského v Bratislave
121. doc. Ing. Igor Gallay, PhD., vysokoškolský pedagóg, krajinný ekológ, Fakulta ekológie a environmentalistiky, Technická univerzita vo Zvolene
122. Ing. Michal Ferencík, PhD., vysokoškolský pedagóg, Lesnícka fakulta, Technická univerzita Zvolen
123. Ing. Mária Vlčková, PhD., Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene
124. doc. Ing. Paulína Nalevanková, PhD., vysokoškolská pedagogička, výskumníčka v oblasti bioklimatológie
125. Mgr. Iveta Škodová, PhD., vedecká pracovníčka, Botanický ústav CBRB, Slovenská akadémia vied, Bratislava
126. Mgr. Kristína Slovák Švolíková, PhD., vysokoškolská pedagogička, ekologička, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
127. RNDr. Matej Ferencík, PhD., ekológ, vedecký pracovník
128. Mgr. Filip Tulis, PhD., Fakulta prírodných vied a informatiky, UKF v Nitre
129. Mgr. Pavel Herich, environmentalista, speleológ
130. Mgr. Peter Bezák, PhD., samostatný vedecký pracovník, Ústav krajinej ekológie SAV

131. doc. Ing. Andrej Škrinár, PhD., vysokoškolský pedagóg, hydrológ a riečny inžinier, Katedra vodného hospodárstva krajiny, Stavebná fakulta, Slovenská technická univerzita v Bratislave

132. doc. Ing. Beáta Novotná, PhD., ING.PAED.IGIP, vysokoškolská pedagogička, krajinná inžinierka, výskumníčka v oblasti vodného hospodárstva, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Autor: Postoj || Vypočúť článok | Prajete si vypočúť audioverziu článku?

Enviro: Vedci nesúhlasia s prečerpávajúcou vodnou elektrárnou Málinec - Látky

1. 10. 2026, 12:12, Zdroj: [tasr.sk](#), Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 1 493 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 191 EUR

Enviro: Vedci nesúhlasia s prečerpávajúcou vodnou elektrárnou Málinec - Látky

Bratislava 1. októbra (TASR) - Vedci nesúhlasia s projektom prečerpávajúcej vodnej elektrárne (PVE) Málinec - Látky. Podpísalo sa za to 132 odborníkov z oblasti hydrológie, hydrobiológie, ekológie, zoológie, lesníctva, krajinného plánovania a ďalších odborov. TASR o tom vo štvrtok informoval Marcel Uhrin z **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Dodal, že žiadajú dôkladné a nezávislé posúdenie jej vplyvov na vodné zdroje, prírodu, krajinu aj ekonomiku projektu. „Projekt má využívať existujúcu vodárenskú nádrž Málinec ako dolnú nádrž pre energetický projekt. Nádrž pritom predstavuje strategický zdroj pitnej vody pre približne 63.000 obyvateľov južného a stredného Slovenska,“ poznamenal. V čase klimatickej zmeny, sucha a stúpajúceho významu vodnej bezpečnosti štátu je podľa vedcov premena chráneného vodárenského zdroja na priemyselný energetický uzol odborne aj eticky neprijateľná. Dostupnosť pitnej vody považujú za najvyšší verejný záujem nadradený nad energetický záujem. „Žiadame riadne posúdiť a zverejniť súlad zámeru PVE s národnou i európskou legislatívou o ochrane pitnej vody, prírody a krajiny i s príslušnými strategickými dokumentami SR,“ uvádzajú vo výzve. Upozorňujú aj na geologické práce v ochranných pásmach vodárenskej nádrže. Vedci podpísaní pod výzvou preto žiadajú preveriť súlad prác s právnymi predpismi a podmienkami ochranných pásiem. Výstavba hornej nádrže, tunelov, ciest a ďalšej infraštruktúry by podľa odborníkov zároveň zasiahla biotopy horských lesov, lúk a mokraďí a mohla by ovplyvniť ekosystémy pramenísk Ipfa. Vedci preto žiadajú štátne orgány, aby pri rozhodovaní o projekte nadradili ochranu vodných zdrojov nad komerčné záujmy. Pre projekt PVE Málinec - Látky rozhodla vláda o udelení štatútu významnej investície. Vtedajší minister životného prostredia (MŽP) Tomáš Taraba (nominant SNS) v minulosti konštatoval, že plánovaná PVE Málinec je najväčšia ekologická a ekonomická príležitosť pre stredné Slovensko. Zároveň zdôraznil, že Málinec musí zostať zdrojom pitnej vody. Výstavba PVE Málinec sa stretla s podporou samospráv, ale aj obavami verejnosti. Aktivisti sa v súvislosti s prípravou projektu domáhali zrušenia osvedčenia Ministerstva životného prostredia SR o významnej investícii. UPOZORNENIE: TASR požiadala o stanovisko MŽP. tan tur

Autor: TASR

Súhrn domáceho spravodajstva - 1. októbra - 14.30

1. 10. 2026, 14:31, Zdroj: [TASR](#), Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Súhrn domáceho spravodajstva - 1. októbra - 14.30

Bratislava 1. októbra (TASR) - Seniori si zaslúžia úctu a dôstojný život, nie predvolebnú politickú lícitáciu. Uviedol to vo štvrtok prezident SR Peter Pellegrini počas návštevy zariadenia sociálnych služieb Ohel David v Bratislave. Hlava štátu zdôraznila, že seniori sú generáciou, ktorá svojím životom a prácou prispela k budovaniu Slovenska. TASR o tom informovali z kancelárie prezidenta.

<https://etasr.sk/article/23775749>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Predseda vlády SR Robert Fico (Smer-SD) navštívil vo štvrtok ráno Ministerstvo životného prostredia (MŽP) SR, ktoré je od stredy (30. 9.) poverený riadiť. Médiam vyjadrenie napriek pôvodnému avízu neposkytol.

<https://etasr.sk/article/23775111>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Predseda vlády SR Robert Fico (Smer-SD) splnomocní na podpisovanie dokumentov za ministerstvo životného prostredia (MŽP) štátneho tajomníka rezortu Filipa Kuffu. Po stretnutí s premiérom to uviedol pre médiá Kuffa. Zároveň potvrdil, že je jediný kandidát SNS na ministra.

<https://etasr.sk/article/23775488>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Koaličná SNS pozvala predsedu vlády SR Roberta Fica (Smer-SD) na rokovanie poslaneckého klubu strany. Informoval o tom vo štvrtok šéf SNS a podpredseda Národnej rady (NR) SR Andrej Danko. Verí, že začiatkom budúceho týždňa premiér doručí prezidentovi SR Petrovi Pellegrinimu návrh na vymenovanie súčasného štátneho tajomníka envirorezortu Filipa Kuffu za nového ministra životného prostredia. Odvolaný minister Tomáš Taraba podľa Danku „totálne stratil“ dôveru SNS.

<https://etasr.sk/article/23775867>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Opozičná SaS vyzvala predsedu vlády SR Roberta Fica (Smer-SD), aby sa zaoberal aj reálnymi problémami ministerstva životného prostredia (MŽP) a nevedel rezort len formálne. Poslanec Národnej rady SR Alojz Hlina (SaS) poukázal na podľa neho nezvládnutý manažment medvedej populácie, plánovanú spaľovňu v Bratislave či podozrenia súvisiace s ťažbou dreva na Muránskej planine. TASR o tom informoval Michal Goffa z komunikačného oddelenia SaS.

<https://etasr.sk/article/23775756>

Bratislava 1. októbra (TASR) - V piatok (2. 10.) o 15.00 h by mala koaličná rada rokovať o návrhu štátneho rozpočtu. Zasadnutie zvolal predseda vlády SR Robert Fico (Smer-SD). Súčasťou stretnutia má byť aj rokovanie medzi ním a predsedom SNS Andrejom Dankom o personálnom obsadení ministerstva životného prostredia (MŽP). TASR o tom informoval tlačový a informačný odbor Úradu vlády SR.

<https://etasr.sk/article/23775539>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Do poslaneckých lavíc sa od štvrtka vrátil exminister životného prostredia Tomáš Taraba. Deje sa tak potom, ako mu parlament vyslovil nedôveru a prezident SR Peter Pellegrini ho v stredu (30. 9.) z funkcie odvolal. Informáciu o uplatňovaní poslaneckého mandátu Tarabu v pléne predniesol šéf mandátového a imunitného výboru Marián Saloň (Smer-SD).

<https://etasr.sk/article/23775601>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Vo štvrtok ráno pokračujú poslanci Národnej rady (NR) SR v debate o vládnom návrhu zákona, ktorý rieši ochranu mládeže pred radikalizáciou. Debatu o zákone začali už v stredu (30. 9.) popoludní. Nový zákon má zaviesť mechanizmus koordinovaného vyhodnocovania rizík radikalizácie a mobilizácie k násiliu. Priniesť by mal tiež reguláciu sociálnych sietí pre deti mladšie ako 16 rokov. V pléne v úvode rokovania vystúpila poslankyňa Ingrid Kosová (PS).

<https://etasr.sk/article/23775098>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Na Slovensku pribudne nový pamätný deň. Pôjde o Deň štátnej vlajky SR, pripadne na 18. septembra. Vyplýva to z novely zákona o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch, ktorú vo štvrtok schválili poslanci Národnej rady (NR) SR.

<https://etasr.sk/article/23775825>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Časové podmienky potrebné na doplatenie zadržaných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na športovú činnosť by sa mohli upraviť. Vyplýva to z novely zákona o športe, ktorú vo štvrtok posunuli poslanci Národnej rady (NR) SR do druhého čítania. Za návrhom stojí Pavel Lupták (nezaradený). Po novom by mohlo stačiť, aby osoba preukázala splnenie podmienok spôsobilosti prijímateľa verejných prostriedkov do 45 dní od straty spôsobilosti, aby sa jej doplatili peniaze.

<https://etasr.sk/article/23775642>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Poslanci Národnej rady (NR) SR vo štvrtok schválili nový Občiansky zákonník. Stojí za ním ministerstvo spravodlivosti. To argumentuje, že doterajšia podoba bola nedostatočná a nový Občiansky zákonník má v sebe obsiahnuť úpravu čo najväčšieho rozsahu súkromnoprávných vzťahov, čím sa zabezpečí jednotnosť a prehľadnosť právneho systému.

<https://etasr.sk/article/23775689>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Ministerstvo vnútra pripomína zmenu pravidiel pre povinné zmluvné poistenie (PZP) platnú od štvrtka. Neplatičom poistenia hrozia prísnejšie pokuty aj vyradenie ich vozidla. TASR o tom informoval hovorca rezortu Matej Neumann.

<https://etasr.sk/article/23774866>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Minister zahraničných vecí Juraj Blanár (Smer-SD) vo štvrtok odcestoval na návštevu Čiernej Hory. Na zahraničnej ceste sa zúčastní spolu s rakúskou ministerkou zahraničných vecí Beate Meinl-Reisingerovou a šéfom českej diplomacie Petrom Macinkom. Cesta sa uskutoční v rámci Slavkovského formátu (S3). Cieľom je potvrdiť podporu Čiernej Hore v jej integračnom procese a ambícii stať sa členom Európskej únie (EÚ), informuje TASR.

<https://etasr.sk/article/23776150>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí (MZVEZ) SR spúšťa prvú etapu nového Registračného vízového portálu (RegVIS). Ten má priniesť prehľadnejší a efektívnejší prístup k podávaniu žiadostí o slovenské národné víza. Od 1. októbra ho môžu využívať slovenské vysoké školy a výskumné inštitúcie. TASR o tom informovali z komunikačného odboru rezortu diplomacie.

<https://etasr.sk/article/23775817>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Zdravotný stav maloletej žiačky po utorkovom (29. 9.) útoku na základnej škole v Staškove je naďalej mimoriadne kritický. Pre TASR to potvrdili z Ministerstva zdravotníctva (MZ) SR.

<https://etasr.sk/article/23775752>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Ministerka kultúry Martina Šimkovičová (nominantka SNS) vo štvrtok do funkcie riaditeľa Hudobného centra dočasne vymenovala Romana Krška. Ten na pozícii šéfa Hudobného centra vystriedal Igora Valentoviča, ktorý sa predmetnej funkcie vzdal na základe vlastného rozhodnutia. TASR o tom informovala riaditeľka odboru komunikácie MK Petra Demková.

<https://etasr.sk/article/23775651>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Parlament funguje normálne, prijíma zákony, a tak to bude aj naďalej. Vo štvrtok to povedal novinárom podpredseda Národnej rady (NR) SR za Smer-SD Tibor Gašpar. Myslí si, že v parlamente bude koalícia naďalej ukazovať, že vie vládnuť a popritom sa budú riešiť otázky okolo fungovania ministerstva životného prostredia, ktoré podľa koalíčnej zmluvy patrí SNS. Ak prestane koalíciu podporovať poslanec Peter Slyško (Hlas-SD), bude v parlamente podľa Gašpara absolútne tesná väčšina.

<https://etasr.sk/article/23776023>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Opozičné KDH víta nový Občiansky zákonník. Pri hlasovaní v Národnej rade (NR) SR ho podporilo. Argumentuje, že je to zákon, ktorý pripravili odborníci, nie politici. Zároveň upozorňuje, že sa mu podarilo presadiť aj dva vlastné pozmeňujúce návrhy. Vyplýva to z vyjadrenia kresťanských demokratov pred novinármi v parlamente.

<https://etasr.sk/article/23776089>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Ministerstvo spravodlivosti (MS) SR nevytvorilo dostatočné podmienky na uvedenie nového Občianskeho zákonníka do praxe od júla budúceho roka. Tvrdí to opozičné hnutie PS. Uviedlo to v reakcii na štvrtkové schválenie nového kódexu v parlamente.

<https://etasr.sk/article/23776006>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Opozičné Hnutie Slovensko nepredpokladá, že by sa v súčasnosti konali predčasné voľby do Národnej rady (NR) SR. Kritizuje takéto vyjadrenia predstaviteľov iných opozičných strán. Myslí si, že voličov rečami o konci vlády a predčasných voľbách zavádzajú. Vyplýva to z vyjadrenia lídra hnutia a poslanca Igora Matoviča.

<https://etasr.sk/article/23776075>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Opozičné Hnutie Slovensko podalo podnety na Výbor Národnej rady (NR) SR pre nezlučiteľnosť funkcií. Minister obrany Robert Kaliňák (Smer-SD) je podľa neho v konflikte záujmov vo vzťahu k zbrojárskemu holdingu CSG. Poslanec NR SR Michal Bartek (Hlas-SD) má zase tajiť príjmy. TASR o tom informoval hovorca hnutia Matúš Bystriansky.

<https://etasr.sk/article/23776043>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Štátni tajomníci rezortov vnútra, spravodlivosti a školstva podporili dokončenie akčného plánu pre ukrajinské deti na Slovensku. Urobili tak na rokovaní skupiny K14. Prítomní na ňom boli aj zástupcovia ďalších rezortov a odborníci z mimovládneho sektora. TASR o tom informovala Iveta Adamová z Úradu komisára pre deti (ÚKPD). Avizovala, že na začiatku budúceho roka bude akčný plán predložený vláde na schválenie.

<https://etasr.sk/article/23776008>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Voľby by podľa prieskumu preferencií vyhralo v septembri opozičné PS s 18,9 percenta hlasov. Na druhom mieste by skončil Smer-SD so 17,1 percenta. Tretia by bola Republika s 9,7 percenta. Vyplýva to z prieskumu preferencií agentúry AKO pre televíziu Joj 24. TASR o tom informovala Kamila Hříchová z agentúry AKO.

<https://etasr.sk/article/23775851>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Platforma Otvorená kultúra a Anténa - sieť pre nezávislú kultúru predložili v stredu (30. 9.) Fondu SR podporu umenia (FPU) 36 konkrétnych pripomienok k nastaveniu podpornej činnosti na rok 2027 a k spôsobu rozhodovania o podpore projektov. Pod návrhy sa podpísalo 117 organizácií a 253 fyzických osôb pôsobiach v oblasti kultúry, umenia a kreatívneho priemyslu. TASR o tom informovali z platformy.

<https://etasr.sk/article/23774989>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Návrh zásad a priorít podpornej činnosti Fondu na podporu umenia (FPU) na rok 2027 je zatiaľ pracovným dokumentom, pripomienky k nemu sa postupne zhromažďujú. Riaditeľ FPU František Kornaj to pre TASR uviedol v súvislosti s pripomienkami kultúrnych organizácií, ktoré k danej téme predložili fondu.

<https://etasr.sk/article/23776215>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Zväz ambulantných poskytovateľov (ZAP) a Asociácia súkromných lekárov (ASL) SR sa v stredu (30. 9.) obrátili na verejného ochrancu práv (VOP) Róberta Dobrovodského so spoločným podnetom na preskúmanie systémového nastavenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti a jeho vplyvu na jej dostupnosť pre pacientov. Žiadajú preskúmať, či súčasné nastavenie financovania, personálnych kapacít a rozdelenia verejných zdrojov vytvára dostatočné podmienky na zachovanie dostupnej a dlhodobo udržateľnej siete ambulancií. TASR o tom informovala vedúca kancelárie zväzu Jaroslava Hanali.

<https://etasr.sk/article/23775636>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Do lekární na Slovensku tento týždeň naskladňujú prvé dodávky vakcín proti chrípke. Ide o vakcíny Influvac. V druhej polovici októbra sú predpokladané dodávky vakcín Vaxigrip. Detská nazálna vakcína má predpokladaný príchod až na začiatku novembra. Vyplýva to zo stanoviska, ktoré pre TASR poskytol hovorca Asociácie prevádzkovateľov sieťových lekární Peter Sedláček.

<https://etasr.sk/article/23775438>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Vedci nesúhlasia s projektom prečerpávajúcej vodnej elektrárne (PVE) Málinec - Látky. Podpísalo sa za to 132 odborníkov z oblasti hydrológie, hydrobiológie, ekológie, zoológie, lesníctva, krajinného plánovania a ďalších odborov. TASR o tom vo štvrtok informoval Marcel Uhrin z **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

<https://etasr.sk/article/23775750>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Generálny prokurátor Maroš Žilinka nariadil riaditeľovi trestného odboru Generálnej prokuratúry (GP) SR preskúmať včasnosť a zákonnosť postupu polície a prokuratúry v súvislosti s vyhrázaním sa so sekerou žiakovi základnej školy v Čeladiciach. TASR o tom informovala hovorkyňa GP Zuzana Drobová.

<https://etasr.sk/article/23775666>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Niekdajšieho bosa banskobystričského podsvetia Mikuláša Černáka uznali za vinného z trestného činu všeobecného ohrozenia. Vo štvrtok o tom rozhodol Mestský súd Bratislava I, ktorý schválil dohodu o vine a treste medzi prokurátorom a Černákom. Od súhrnného trestu súd upustil, keďže doživotný trest odňatia slobody považuje za dostačujúci. Poškodených odkázal s nárokmi na náhradu škody na civilný proces. Rozsudok je právoplatný. Prípád sa týka usmrtenia Vladimíra Daniša, prezývaného Tuti. Ten zahynul pri výbuchu vozidla v roku 1995.

<https://etasr.sk/article/23775820>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Dôvodom na odmietnutie obžaloby proti skupine policajtov známej ako čurillovci a potvrdenie rozhodnutia prvostupňového súdu sú podľa predsedníčky senátu Krajského súdu (KS) v Bratislave Denisy Mészárosovej závažné procesné nedostatky. Pre TASR to potvrdili zo súdu.

<https://etasr.sk/article/23775822>

Lučenec 1. októbra (TASR) - Generálna prokuratúra paragrafom 363 Trestného poriadku zrušila obvinenie, ktoré polícia v prvej polovici roka vzniesla voči primátorke Lučenca Alexandre Pivkovej. Pre TASR to potvrdila hovorkyňa Generálnej prokuratúry (GP) SR Zuzana Drobová.

<https://etasr.sk/article/23775940>

tur

Autor: TUR

Stredoeurópsky popáleninový kongres spojil v Košiciach 110 účastníkov

1. 10. 2026, 16:42. Zdroj: etasr.sk, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 1 493 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 191 EUR

Stredoeurópsky popáleninový kongres spojil v Košiciach 110 účastníkov

Košice 1. októbra (TASR) - Septembrový 10. stredoeurópsky popáleninový kongres, ktorý organizovala Fakultná nemocnica Agel Košice-Šaca počas dvoch dní, spojil 110 účastníkov zo Slovenska a zahraničia. Ako TASR informovala Jarmila Ševčíková zo spoločnosti Agel SK, súčasťou kongresu bola aj 24. výročná konferencia spoločnosti popáleninovej medicíny. Súčasťou podujatia bolo aj 55. výročie vzniku popáleninového pracoviska v košickej Šaci. Podľa nej sa špecialisti na termické úrazy venovali aktuálnym trendom, diagnostike, liečbe a rekonštrukcii po popáleninových poraneniach. „Kongres ponúkol sedem odborných sekcií a 32 prednášok, v ktorých odborníci prezentovali najnovšie poznatky a skúsenosti z diagnostiky, liečby a rekonštrukcie po popáleninových poraneniach,“ objasnila. Ševčíková dodala, že počas kongresu sa diskutovalo o liečbe popálenín u detí a dospelých, chirurgickej liečbe hlbokých popálenín, moderných krycích materiáloch a kožných náhradách, laserovej či podtlakovej terapii a rekonštrukčných postupoch po ťažkých popáleninách. Počas kongresu prednášali odborníci zo Slovenska, z Českej republiky, Bulharska, zo Srbska, z Poľska, zo Slovinska, Švajčiarska či z Mexika. „Predstavené boli výsledky medzinárodnej štúdie porovnávajúcej zásahy záchrannej zdravotnej služby v Estónsku, Poľsku, na Slovensku a v Chorvátsku, ako aj údaje o epidemiológii popálenín na východnom Slovensku za obdobie rokov 2014 až 2024,“ doplnila s tým, že košíckí odborníci prezentovali aj svoje skúsenosti s liečbou elektrických popálenín, rozsiahle popálených pacientov či manažmentom pacientov pri hromadných nešťastiach. Počas podujatia bol ocenený aj dlhoročný lekár Kliniky popálenín a rekonštrukčnej chirurgie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a Fakultnej nemocnice Agel Košice-Šaca Ján Babík in memoriam. Babík pôsobil podľa Ševčíkovej na klinike ako primár a prednosta v rokoch 1993 až 2012. Pamätný list a ocenenie za celoživotné dielo a významný prínos pre Slovenskú spoločnosť plastickej a estetickej chirurgie a odbor popáleninovej chirurgie prevzala jeho manželka Nora Babíková. mah ryb

Autor: TASR

Denný súhrn domáceho spravodajstva - 1. októbra - 20.00

 1. 10. 2026, 20:00, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**

Denný súhrn domáceho spravodajstva - 1. októbra - 20.00

Bratislava 1. októbra (TASR) - Žiačka, ktorá pri utorkovom (29. 9.) útoku nožom v základnej škole v Staškove v okrese Čadca utrpela zranenia, vo štvrtok zomrela. V pléne Národnej rady SR o tom informoval predseda parlamentu Richard Raši (Hlas-SD). Po 61-ročnej učiteľke, ktorá zraneniam podľahla na mieste, tak ide o druhú obeť útoku. Ďalšiu zranenú pedagogičku hospitalizovali. Žiačku si v parlamente uctili minútou ticha.

<https://etasr.sk/article/23776807>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Tragédia v základnej škole (ZŠ) v Staškove je pre nás mementom, aby sa podobná tragédia neopakovala. Na sociálnej sieti to zdôraznil prezident SR Peter Pellegrini, ktorý vyjadril úprimnú sústrasť rodine a blízkym žiačky, ktorá sa stala druhou obeťou násilného činu. „Nesmierne mi je ľúto straty života mladej Nelky,“ napísal prezident.

<https://etasr.sk/article/23776982>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Školy na Slovensku sú podľa ministra školstva Tomáša Druckera (Hlas-SD) bezpečným miestom. Za uplynulé dva roky, teda od útoku na gymnáziu v Spišskej Starej Vsi, sa podľa jeho slov implementovalo množstvo opatrení. Uviedol to vo štvrtok s tým, že netreba strašiť verejnosť tvrdeniami, že by školy bezpečné neboli.

<https://etasr.sk/article/23776376>

Bratislava/Staškov 1. októbra (TASR) - S podozrivým z útoku v základnej škole v Staškove v okrese Čadca sa naďalej vykonávajú potrebné procesné úkony. Do konania boli pribratí znalci z viacerých odborov a odvetví. Informuje o tom Prezídium Policajného zboru na sociálnej sieti s tým, že boli vypočutí viacerí svedkovia, ktorých výpovede sú dôležité pre objasnenie okolností skutku. Vyšetrowanie sa zameriava aj na objasnenie jeho motívu.

<https://etasr.sk/article/23776884>

Staškov 1. októbra (TASR) - Krízový intervenčný tím pracuje v Staškove s pedagógmi a žiakmi, ktorí prišli na dobrovoľnej báze spolu s rodičmi vo štvrtok do školy. Dvadsaťčlenný tím psychológov pracoval s deťmi po skupinách, kde sa s nimi rozprával. Na štvrtkovom tlačovom brífingu o tom v súvislosti s tragickou udalosťou, ktorá sa stala v škole v Staškove v okrese Čadca v utorok (29. 9.), informoval riaditeľ Regionálneho úradu školskej správy v Žiline Dušan Galbavý. Predpokladá, že vo štvrtok prišlo do školy približne 100 z celkového počtu 260 žiakov.

<https://etasr.sk/article/23776334>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Seniori si zaslúžia úctu a dôstojný život, nie predvolebnú politickú lícitáciu. Uviedol to vo štvrtok prezident SR Peter Pellegrini počas návštevy zariadenia sociálnych služieb Ohel David v Bratislave. Hlava štátu zdôraznila, že seniori sú

generáciou, ktorá svojím životom a prácou prispela k budovaniu Slovenska. TASR o tom informovali z kancelárie prezidenta.

<https://etasr.sk/article/23775749>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Seniori nie sú iba pamäťou Slovenska, ale aj jeho aktívnou súčasťou a hlasom, ktorý má mať svoje pevné miesto v spoločnosti. Pri príležitosti Medzinárodného dňa starších osôb a začiatku októbra, mesiaca úcty k starším, to vo štvrtok uviedol predseda Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) Richard Raši (Hlas-SD).

<https://etasr.sk/article/23776482>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Predseda vlády SR Robert Fico (Smer-SD) navštívil vo štvrtok ráno Ministerstvo životného prostredia (MŽP) SR, ktoré je od stredy (30. 9.) poverený riadiť. Médiam vyjadril napriek pôvodnému avízu neposkytol.

<https://etasr.sk/article/23775111>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Predseda vlády SR Robert Fico (Smer-SD) splnomocní na podpisovanie dokumentov za ministerstvo životného prostredia (MŽP) štátneho tajomníka rezortu Filipa Kuffu. Po stretnutí s premiérom to uviedol pre médiá Kuffa. Zároveň potvrdil, že je jediný kandidát SNS na ministra.

<https://etasr.sk/article/23775488>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Koaličná SNS pozvala predsedu vlády SR Roberta Fica (Smer-SD) na rokovanie poslaneckého klubu strany. Informoval o tom vo štvrtok šéf SNS a podpredseda Národnej rady (NR) SR Andrej Danko. Verí, že začiatkom budúceho týždňa premiér doručí prezidentovi SR Petrovi Pellegrinimu návrh na vymenovanie súčasného štátneho tajomníka envirorezortu Filipa Kuffu za nového ministra životného prostredia. Odvolaný minister Tomáš Taraba podľa Danku „totálne stratil“ dôveru SNS.

<https://etasr.sk/article/23775867>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Opozičná SaS vyzvala predsedu vlády SR Roberta Fica (Smer-SD), aby sa zaoberal aj reálnymi problémami ministerstva životného prostredia (MŽP) a nevedel rezort len formálne. Poslanec Národnej rady SR Alojz Hlina (SaS) poukázal na podľa neho nezvládnutý manažment medvedej populácie, plánovanú spaľovňu v Bratislave či podozrenia súvisiace s ťažbou dreva na Muránskej planine. TASR o tom informoval Michal Goffa z komunikačného oddelenia SaS.

<https://etasr.sk/article/23775756>

Bratislava 1. októbra (TASR) - V piatok (2. 10.) o 15.00 h by mala koaličná rada rokovať o návrhu štátneho rozpočtu. Zasadnutie zvolal predseda vlády SR Robert Fico (Smer-SD). Súčasťou stretnutia má byť aj rokovanie medzi ním a predsedom SNS Andrejom Dankom o personálnom obsadení ministerstva životného prostredia (MŽP). TASR o tom informoval tlačový a informačný odbor Úradu vlády SR.

<https://etasr.sk/article/23775539>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Do poslaneckých lavíc sa od štvrtka vrátil exminister životného prostredia Tomáš Taraba. Deje sa tak potom, ako mu parlament vyslovil nedôveru a prezident SR Peter Pellegrini ho v stredu (30. 9.) z funkcie odvolal. Informáciu o uplatňovaní poslaneckého mandátu Tarabu v pléne predniesol šéf mandátového a imunitného výboru Marián Saloň (Smer-SD).

<https://etasr.sk/article/23775601>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Poslanecký klub koaličného Hlasu-SD opúšťa poslanec Národnej rady (NR) SR Peter Slyško, zároveň odchádza aj zo strany. Oznámil to na tlačovej konferencii spolu s bývalým ministrom životného prostredia Tomášom Tarabom, ktorý si od štvrtka uplatňuje mandát poslanca NR SR. Taraba považuje Slyška za politického spojenca. Slyško neopúšťa podľa Tarabu klub Hlasu-SD preto, aby šiel proti vláde, ale aby mohli spolu slobodne pôsobiť v NR SR. Taraba avizuje, že je spolu so Slyškom pripravený s koalíciou viesť korektnú diskusiu a nechce ísť proti vláde. Chce byť „veľmi aktívny“ poslanec. Vyhlásil tiež, že koalícia má teraz 76 hlasov v parlamente.

<https://etasr.sk/article/23776698>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Vo štvrtok ráno pokračujú poslanci Národnej rady (NR) SR v debate o vládnom návrhu zákona, ktorý rieši ochranu mládeže pred radikalizáciou. Debatu o zákone začali už v stredu (30. 9.) popoludní. Nový zákon má zaviesť mechanizmus koordinovaného vyhodnocovania rizík radikalizácie a mobilizácie k násiliu. Priniesť by mal tiež reguláciu sociálnych sietí pre deti mladšie ako 16 rokov. V pléne v úvode rokovania vystúpila poslankyňa Ingrid Kosová (PS).

<https://etasr.sk/article/23775098>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Na Slovensku pribudne nový pamätný deň. Pôjde o Deň štátnej vlajky SR, prípadne na 18. septembra. Vyplýva to z novely zákona o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch, ktorú vo štvrtok schválili poslanci Národnej rady (NR) SR.

<https://etasr.sk/article/23775825>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Časové podmienky potrebné na doplatenie zadržaných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na športovú činnosť by sa mohli upraviť. Vyplýva to z novely zákona o športe, ktorú vo štvrtok posunuli poslanci Národnej rady (NR) SR do druhého čítania. Za návrhom stojí Pavel Ľupták (nezaradený). Po novom by mohlo stačiť, aby osoba preukázala splnenie podmienok spôsobilosti prijímateľa verejných prostriedkov do 45 dní od straty spôsobilosti, aby sa jej doplatili peniaze.

<https://etasr.sk/article/23775642>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Poslanci Národnej rady (NR) SR vo štvrtok schválili nový Občiansky zákonník. Stojí za ním ministerstvo spravodlivosti. To argumentuje, že doterajšia podoba bola nedostatočná a nový Občiansky zákonník má v sebe obsiahnuť úpravu čo najväčšieho rozsahu súkromnoprávných vzťahov, čím sa zabezpečí jednotnosť a prehľadnosť právneho systému.

<https://etasr.sk/article/23775689>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Minister spravodlivosti Boris Susko (Smer-SD) víta schválenie nového Občianskeho zákonníka v Národnej rade (NR) SR. Označil ho za moderný kódex, ktorý zodpovedá dnešným podmienkam a je porovnateľný s európskymi krajinami. Poďakoval všetkým poslancom, ktorí zaň zahlasovali. Ocenil, že „najväčšia reforma slovenského súkromného práva za 60 rokov sa nestala rukojemníkom politiky“. Vyplýva to z jeho vyjadrenia v NR SR.

<https://etasr.sk/article/23776337>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Opozičné KDH víta nový Občiansky zákonník. Pri hlasovaní v Národnej rade (NR) SR ho podporilo. Argumentuje, že je to zákon, ktorý pripravili odborníci, nie politici. Zároveň upozorňuje, že sa mu podarilo presadiť aj dva vlastné pozmeňujúce návrhy. Vyplýva to z vyjadrenia kresťanských demokratov pred novinármi v parlamente.

<https://etasr.sk/article/23776089>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Ministerstvo spravodlivosti (MS) SR nevytvorilo dostatočné podmienky na uvedenie nového Občianskeho zákonníka do praxe od júla budúceho roka. Tvrdí to opozičné hnutie PS. Uviedlo to v reakcii na štvrtkové schválenie nového kódexu v parlamente.

<https://etasr.sk/article/23776006>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Parlament funguje normálne, prijíma zákony, a tak to bude aj naďalej. Vo štvrtok to povedal novinárom podpredseda Národnej rady (NR) SR za Smer-SD Tibor Gašpar. Myslí si, že v parlamente bude koalícia naďalej ukazovať, že vie vládnuť a popritom sa budú riešiť otázky okolo fungovania ministerstva životného prostredia, ktoré podľa koalície zmluvy patrí SNS. Ak prestane koalíciu podporovať poslanec Peter Slyško (Hlas-SD), bude v parlamente podľa Gašpara absolútne tesná väčšina.

<https://etasr.sk/article/23776023>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Ministerstvo vnútra pripomína zmenu pravidiel pre povinné zmluvné poistenie (PZP) platnú od štvrtka. Neplatičom poistenia hrozia prísnejšie pokuty aj vyradenie ich vozidla. TASR o tom informoval hovorca rezortu Matej Neumann.

<https://etasr.sk/article/23774866>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Minister zahraničných vecí Juraj Blanár (Smer-SD) vo štvrtok odcestoval na návštevu Čiernej Hory. Na zahraničnej ceste sa zúčastní spolu s rakúskou ministerkou zahraničných vecí Beate Meinel-Reisingerovou a šéfom českej diplomacie Petrom Macinkom. Cesta sa uskutoční v rámci Slavkovského formátu (S3). Cieľom je potvrdiť podporu Čiernej Hore v jej integračnom procese a ambícii stať sa členom Európskej únie (EÚ), informuje TASR.

<https://etasr.sk/article/23776150>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí (MZVEZ) SR spúšťa prvú etapu nového Registračného vízového portálu (RegVIS). Ten má priniesť prehľadnejší a efektívnejší prístup k podávaniu žiadostí o slovenské národné víza. Od 1. októbra ho môžu využívať slovenské vysoké školy a výskumné inštitúcie. TASR o tom informovali z komunikačného odboru rezortu diplomacie.

<https://etasr.sk/article/23775817>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Ministerstvo spravodlivosti (MS) SR predložilo do medzirezortného pripomienkového konania návrh novely zákona o medzinárodnej justičnej spolupráci v trestných veciach. Reagovať má na nové pravidlá Európskej únie týkajúce sa odovzdávania trestných konaní medzi členskými štátmi.

<https://etasr.sk/article/23776291>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Ministerka kultúry Martina Šimkovičová (nominantka SNS) vo štvrtok do funkcie riaditeľa Hudobného centra dočasne vymenovala Romana Krška. Ten na pozícii šéfa Hudobného centra vystriedal Igora Valentoviča, ktorý sa predmetnej funkcie vzdal na základe vlastného rozhodnutia. TASR o tom informovala riaditeľka odboru komunikácie MK Petra Demková.

<https://etasr.sk/article/23775651>

Ždiar 1. októbra (TASR) - Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie (MIRRI) SR chce dostať eurofondy bližšie k obciam. Po štvrtkovom rokovaní so starostami v obci Ždiar to uviedol minister Samuel Migaľ (nezávislý), ktorý v nadchádzajúcich komunálnych voľbách kandiduje na post predsedu Prešovského samosprávneho kraja. Zástupcovia samospráv upozornili na problémy, ktoré brzdia rozvoj regiónu, ako napríklad komplikované čerpanie eurofondov, zbytočná byrokracia, vysoké náklady na energie, špecifická cestovného ruchu či nedostupné bývanie.

<https://etasr.sk/article/23776578>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Opozičné Hnutie Slovensko nepredpokladá, že by sa v súčasnosti konali predčasné voľby do Národnej rady (NR) SR. Kritizuje takéto vyjadrenia predstaviteľov iných opozičných strán. Myslí si, že voličov rečami o konci vlády a predčasných voľbách zavádzajú. Vyplyva to z vyjadrenia lídra hnutia a poslanca Igora Matoviča.

<https://etasr.sk/article/23776075>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Opozičné Hnutie Slovensko podalo podnety na Výbor Národnej rady (NR) SR pre nezlučiteľnosť funkcií. Minister obrany Robert Kaliňák (Smer-SD) je podľa neho v konflikte záujmov vo vzťahu k zbrojárskemu holdingu CSG. Poslanec NR SR Michal Bartek (Hlas-SD) má zase tajiť príjmy. TASR o tom informoval hovorca hnutia Matúš Bystriansky.

<https://etasr.sk/article/23776043>

Bratislava/Prešov 1. októbra (TASR) - Poslankyňa Európskeho parlamentu Judita Laššáková sa vzdala kandidatúry na post predsedníčky Prešovského samosprávneho kraja (PSK). Ako TASR informoval premiér a predseda Smeru-SD Robert Fico, rozhodla sa tak po vzájomnej dohode s vedením Smeru v záujme zreálnosti voľby predsedu PSK.

<https://etasr.sk/article/23775520>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Predseda hnutia Republika Milan Uhrík ocenil rozhodnutie Smeru-SD a Judity Laššákovskej vzdať sa kandidatúry na post predsedníčky Prešovského samosprávneho kraja (PSK). Vo videu na sociálnej sieti oznámil intuíciu, že „rovnako konštruktívne“ sa zachová SNS a jej kandidátka Monika Lešková.

<https://etasr.sk/article/23776830>

Prešov 1. októbra (TASR) - Minister investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Samuel Migaľ (nezávislý), ktorý kandiduje na post predsedu Prešovského samosprávneho kraja (PSK) rozhodnutie Judity Laššákovskej stiahnuť svoju kandidatúru rešpektuje a víta.

<https://etasr.sk/article/23775771>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Štátni tajomníci rezortov vnútra, spravodlivosti a školstva podporili dokončenie akčného plánu pre ukrajinské deti na Slovensku. Urobili tak na rokovaní skupiny K14. Prítomní na ňom boli aj zástupcovia ďalších rezortov a odborníci z mimovládneho sektora. TASR o tom informovala Iveta Adamová z Úradu komisára pre deti (ÚKPD). Avizovala, že na začiatku budúceho roka bude akčný plán predložený vláde na schválenie.

<https://etasr.sk/article/23776008>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Voľby by podľa prieskumu preferencií vyhralo v septembri opozičné PS s 18,9 percenta hlasov. Na druhom mieste by skončil Smer-SD so 17,1 percenta. Tretia by bola Republika s 9,7 percenta. Vyplyva to z prieskumu preferencií agentúry AKO pre televíziu Joj 24. TASR o tom informovala Kamila Hříchová z agentúry AKO.

<https://etasr.sk/article/23775851>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Vedci nesúhlasia s projektom prečerpávajúcej vodnej elektrárne (PVE) Málinec - Látky. Podpísalo sa za to 132 odborníkov z oblasti hydrológie, hydrobiológie, ekológie, zoológie, lesníctva, krajinného plánovania a ďalších odborov. TASR o tom

vo štvrtok informoval Marcel Uhrin z **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

<https://etasr.sk/article/23775750>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Zvyšovanie klimatekovej odolnosti miest a obcí si vyžaduje systematické plánovanie, koordináciu štátu so samosprávami, rovnako tak dostupné financovania opatrení. Predstavitelia Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) to prízvukovali na konferencii Klimaticky odolnejšie mestá 2026, ktorej piaty ročník sa konal v stredu (30. 9.) v Bratislave.

<https://etasr.sk/article/23776516>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Únia miest Slovenska (ÚMS) dôrazne odsudzuje vyhrážky fyzickou likvidáciou a bombovým útokom na mestskom úrade, o ktorých informoval primátor členského mesta ÚMS Veľký Krtíš Dalibor Surkoš. TASR o tom vo štvrtok informovala hovorkyňa ÚMS Daniela Piršelová.

<https://etasr.sk/article/23776292>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Spoločnosť Istrochem Reality v súčasnosti posudzuje rozhodnutie Ministerstva životného prostredia (MŽP) SR, ktorým zamietlo odvolania spoločnosti v konaní o určení zodpovednosti za environmentálnu záťaž v priemyselnom areáli Istrochem v Bratislave. Spoločnosť to uviedla v reakcii pre TASR.

<https://etasr.sk/article/23776378>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Platforma Otvorená kultúra a Anténa - sieť pre nezávislú kultúru predložili v stredu (30. 9.) Fondu na podporu umenia (FPU) 36 konkrétnych pripomienok k nastaveniu podpornej činnosti na rok 2027 a k spôsobu rozhodovania o podpore projektov. Pod návrhy sa podpísalo 117 organizácií a 253 fyzických osôb pôsobiach v oblasti kultúry, umenia a kreatívneho priemyslu. TASR o tom informovali z platformy.

<https://etasr.sk/article/23774989>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Návrh zásad a priorít podpornej činnosti Fondu na podporu umenia (FPU) na rok 2027 je zatiaľ pracovným dokumentom, pripomienky k nemu sa postupne zhromažďujú. Riaditeľ FPU František Kornaj to pre TASR uviedol v súvislosti s pripomienkami kultúrnych organizácií, ktoré k danej téme predložili fondu.

<https://etasr.sk/article/23776215>

Ružomberok 1. októbra (TASR) - Národná diaľničná spoločnosť (NDS) v sobotu (3. 10.) čiastočne sprístupní tunel Čebrať a východnú časť úseku diaľnice D1 Hubová - Ivachnová verejnosti ešte pred samotným odovzdaním novej diaľnice do prevádzky. Ako TASR informovali z mediálnej komunikácie NDS, pre návštevníkov Dňa otvoreného tunela Čebrať bude pripravený sprievodný program.

<https://etasr.sk/article/23776570>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Zväz ambulantných poskytovateľov (ZAP) a Asociácia súkromných lekárov (ASL) SR sa v stredu (30. 9.) obrátili na verejného ochrancu práv (VOP) Róberta Dobrovodského so spoločným podnetom na preskúmanie systémového nastavenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti a jeho vplyvu na jej dostupnosť pre pacientov. Žiadajú preskúmať, či súčasné nastavenie financovania, personálnych kapacít a rozdelenia verejných zdrojov vytvára dostatočné podmienky na zachovanie dostupnej a dlhodobo udržateľnej siete ambulancií. TASR o tom informovala vedúca kancelárie zväzu Jaroslava Hanali. Ombudsman v reakcii upozornil, že nemá kompetenciu zasahovať do finančnej a zdravotnej politiky štátu, poukázal však zároveň na mimoriadnu správu, ktorú predložil poslancom Národnej rady SR.

<https://etasr.sk/article/23776648>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Do lekární na Slovensku tento týždeň naskladňujú prvé dodávky vakcín proti chrípke. Ide o vakcíny Influvac. V druhej polovici októbra sú predpokladané dodávky vakcín Vaxigrip. Detská názálna vakcína má predpokladaný príchod až na začiatku novembra. Vyplýva to zo stanoviska, ktoré pre TASR poskytol hovorca Asociácie prevádzkovateľov sieťových lekární Peter Sedláček.

<https://etasr.sk/article/23775438>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Do skríningu rizikových faktorov chronických neprenosných ochorení bolo zaregistrovaných už 1300 osôb. V súvislosti s prebiehajúcou aktivitou, ktorá sa realizuje v rámci projektu Švajčiarsko-slovenského programu Zdravie, o tom informoval Úrad verejného zdravotníctva (ÚVZ) SR.

<https://etasr.sk/article/23776298>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Generálny prokurátor Maroš Žilinka nariadil riaditeľovi trestného odboru Generálnej prokuratúry (GP) SR preskúmať včasnosť a zákonnosť postupu polície a prokuratúry v súvislosti s vyhrážaním sa so sekerou žiakovi základnej školy v Čeladiciach. TASR o tom informovala hovorkyňa GP Zuzana Drobová.

<https://etasr.sk/article/23775666>

Lučenec 1. októbra (TASR) - Generálna prokuratúra paragrafom 363 Trestného poriadku zrušila obvinenie, ktoré polícia v prvej polovici roka vzniesla voči primátorke Lučenca Alexandre Pivkovej. Pre TASR to potvrdila hovorkyňa Generálnej prokuratúry (GP) SR Zuzana Drobová.

<https://etasr.sk/article/23775940>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Niekdajšieho bosa banskobystrického podsvetia Mikuláša Černáka uznali za vinného z trestného činu všeobecného ohrozenia. Vo štvrtok o tom rozhodol Mestský súd Bratislava I, ktorý schválil dohodu o vine a treste medzi prokurátorom a Černákom. Od súhrnného trestu súd upustil, keďže doživotný trest odňatia slobody považuje za dostačujúci. Poškodených odkázal s nárokmi na náhradu škody na civilný proces. Rozsudok je právoplatný. Prípád sa týka usmrtenia Vladimíra Daniša, prezývaného Tuti. Ten zahynul pri výbuchu vozidla v roku 1995.

<https://etasr.sk/article/23775820>

Bratislava 1. októbra (TASR) - Dôvodom na odmietnutie obžaloby proti skupine policajtov známej ako čurillovci a potvrdenie rozhodnutia prvostupňového súdu sú podľa predsedníčky senátu Krajského súdu (KS) v Bratislave Denisy Mészárosovej závažné procesné nedostatky. Pre TASR to potvrdili zo súdu.

<https://etasr.sk/article/23775822>

Mníchov/Bratislava 1. októbra (TASR) - Na súde v nemeckom Deggendorfe sa vo štvrtok začal proces s 39-ročným Slovákom obžalovaným z troch vražd. Podľa prokuratúry vlni v meste Zwiesel v Bavorskom lese zabil zo sexuálnych pohnútok dve ženy a okrem toho aj druhu jednej z nich. Po čine sa prihlásil na políciu v Rakúsku. Informuje o tom TASR na základe správy agentúry DPA.

<https://etasr.sk/article/23776273>

tur mj von

Autor: VON

Scientists Oppose Malinec-Latky Pumped-storage Hydro-electric Power Station

1. 10. 2026, 20:16, Zdroj: tasr.sk , Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Pavol Jozef Šafárik University in Kosice
Dosah: 1 493 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 191 EUR

Scientists Oppose Malinec-Latky Pumped-storage Hydro-electric Power Station

Bratislava, 1 October (TASR) - Scientists oppose the Malinec-Latky pumped-storage hydro-power plant (HPP) project (Banska Bystrica region), and a petition declaring their opposition has been signed by 132 experts in the fields of hydrology, hydrobiology, ecology, zoology, forestry, landscape planning and other disciplines, Marcel Uhrin from the **Pavol Jozef Safarik University in Kosice** told TASR on Thursday, adding that they are calling for a thorough and independent assessment of the project's impacts on water resources, nature, the landscape and the economy. "The project is set to utilise the existing Malinec water reservoir as a lower reservoir for the energy project. The reservoir, however, represents a strategic source of drinking water for approximately 63,000 people in southern and central Slovakia," he noted. The scientists argue that in an era of climate change, drought and the growing importance of national water security, converting a protected water supply source into an industrial energy hub is both technically and ethically unacceptable. They regard the availability of drinking water as a matter of the highest public interest, taking precedence over energy interests. They also drew attention to geological work being carried out within the protection zones of the water reservoir. The scientists who have signed the appeal are therefore calling for an investigation into whether the work complies with legal regulations and the conditions governing the protection zones. According to the experts, the construction of the upper reservoir, tunnels, roads and other infrastructure would also impact the habitats of mountain forests, meadows and wetlands. am/df

Autor: TASR

Proti nie sú len miestni, ale aj 132 vedcov: Miliardový projekt hazarduje s pitnou vodou

1. 10. 2026, 20:42, Zdroj: my.sme.sk , Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Marcela Baľľová, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 79 882 GRP: 1,78 OTS: 0,02 AVE: 919 EUR

Proti nie sú len miestni, ale aj 132 vedcov: Miliardový projekt hazarduje s pitnou vodou

Žiadajú nezávislé posúdenie.

Projekt prečerpávacej vodnej elektrárne Málinec – Látky čelí ďalšiemu odporu. K obyvateľom dotknutého územia sa pridali desiatky odborníkov z rôznych vedeckých oblastí.

Upozorňujú najmä na riziká pre strategický zdroj pitnej vody, prírodu a ekonomickú opodstatnenosť investície za takmer 2,5 miliardy eur.

Medzitým už v území prebiehajú geologické vrty.

Kvapkajúci olej v ochrannom pásme

Na minulotýždňovom (24. 9.) zasadnutí krajských poslancov, teda päť dní pred odvolaním ministra životného prostredia Tomáša Tarabu, na vážnosť situácie upozornil predseda Združenia Čechánky Tomáš Endrödy.

Pozornosť upriamil najmä na stav techniky, používanej pri geologických vrtoch, ktoré sa už v Málinci začali. „Je skorodovaná, kvapká z nej olej,“ priblížil.

Tvrdí, že občianske združenie podalo podnety na príslušné orgány a žiada preverenie, či práce prebiehajú v súlade s podmienkami ochrany vodárenského zdroja.

„Zdroj pitnej vody pre 63-tisíc ľudí je v tejto chvíli fakt vážne ohrozený,“ zdôraznil Endrödy. Práve ochrana pitnej vody je jedným z hlavných argumentov odporcov projektu.

Kraj žiada štúdie

Predseda Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) Ondrej Lunter v reakcii uviedol, že úlohou kraja nie je rozhodovať, či je samotný projekt dobrý alebo zlý, ale dohliadať na dodržiavanie zákonných postupov.

BBSK už podľa neho v pripomienkovacom konaní upozorňoval na chýbajúce štúdie. Požaduje predloženie relevantných podkladov, týkajúcich sa energetického významu projektu, jeho vplyvu na pitnú vodu, ekonomickej rentability a udržateľnosti, aj širších dopadov na región.

Lunter zároveň deklaroval, že vedenie župy nebude súhlasiť so zmenou územného plánu, ktorá by umožnila zaradiť prečerpávaciu elektrárňu, pokiaľ takéto štúdie nebudú k dispozícii.

Tiež uviedol, že zástupcovia kraja situáciu pozorne sledujú a v prípade, že vznikne priestor na zákonný zásah zo strany BBSK, je pripravený konať.

Proti projektu je aj 132 vedcov

Najnovšie sa k téme vyjadrila aj vedecká obec. Pod výzvu proti projektu PVE Málinec – Látky sa podľa informácií, ktoré vo štvrtok 1. 10. pre MY Novohrad poskytol profesor Marcel Uhrin z Ústavu biologických a ekologických vied Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, podpísalo 132 vedcov a odborníkov.

Sú z oblastí hydrológie, hydrobiológie, ekológie, zoológie, lesníctva, krajinného plánovania a ďalších odborov.

Dôrazne upozorňujú predovšetkým na význam vodárenskej nádrže v Málinci, ako strategický zdroj pitnej vody pre desaťtisíce obyvateľov južných regiónov Banskobystrického kraja, ktorý sa zároveň nachádza v cennej krajine Podpoľania.

„V čase klimatickej zmeny, prehľbujúceho sa sucha a stúpajúceho významu vodnej bezpečnosti štátu, je premena chráneného vodárenského zdroja na priemyselný energetický uzol odborne aj eticky neprijateľná, keďže dostupnosť pitnej vody je tu najvyšším verejným záujmom nadradeným nad energetický záujem,“ argumentujú vedci vo výzve.

Projekt, ktorý vláda tento rok vyhlásila za významnú investíciu vo verejnom záujme, počíta s využitím existujúcej vodárenskej nádrže Málinec ako dolnej nádrže prečerpávacej vodnej elektrárne.

Jej fungovanie je založené na opakovanom pumpovaní veľkých objemov vody medzi dolnou a hornou nádržou.

Práve využitie vodárenskej nádrže na energetické účely je jedným z hlavných bodov kritiky. Vedci žiadajú, aby boli ešte pred ďalším rozhodovaním nezávislé posúdené možné riziká pre kvalitu vody a bezpečnosť jej zásobovania.

„Žiadame nezávislé posúdenie vodohospodárskych, ekologických a ekonomických rizík projektu a transparentné zverejnenie jeho výsledkov. Pri projekte, ktorý môže zasiahnuť strategický zdroj pitnej vody, musí byť ochrana vody a bezpečnosť jej zásobovania základnou podmienkou akéhokoľvek ďalšieho rozhodovania,“ zdôrazňujú vo výzve.

Riziko pre vodu aj prírodu

Odborníci upozorňujú aj na možné riziká spojené s výstavbou a následnou prevádzkou elektrárne. Ide napríklad o pohyb ťažkej techniky, budovanie podzemných privádzačov či prevádzku technologických zariadení.

Osobitne žiadajú preveriť už prebiehajúce geologické práce v ochranných pásmach vodárenskej nádrže. Podľa nich je potrebné bezodkladne overiť, či prebiehajú v súlade s právnymi predpismi a podmienkami ochranných pásiem.

„Žiadame riadne posúdiť a zverejniť súlad zámeru PVE s národnou i európskou legislatívou o ochrane pitnej vody, prírody a krajiny i s príslušnými strategickými dokumentami SR,“ dodávajú.

Ak by sa pri konkrétnych prácach preukázalo porušenie podmienok ochrany vody, prírody alebo krajiny, požadujú ich zastavenie.

Výhrady sa netýkajú iba samotnej vodárenskej nádrže. Výstavba hornej nádrže, tunelov, ciest a ďalšej infraštruktúry by podľa podpísaných odborníkov mohla zasiahnuť biotopy horských lesov, lúk a mokradí a ovplyvniť ekosystémy pramenísk Ipľa.

Preto žiadajú, aby štát pri rozhodovaní o projekte zohľadnil ochranu vodných zdrojov a aby sa energetické alternatívy hľadali aj vo vhodnejších lokalitách, kde by neohrozovali základné životné potreby obyvateľov.

Chýba aj ekonomická analýza

Otázky sa netýkajú iba vody a životného prostredia. Výzva 132 odborníkov upozorňuje aj na ekonomickú stránku projektu.

Požadujú nezávislú analýzu návratnosti megainvestície a jej porovnanie s alternatívnymi riešeniami.

„Takéto posúdenie musí predchádzať povoľovaciemu konaniu a rozhodnutiu o realizácii projektu,“ dodali odborníci vo svojej výzve s tým, že analýza by nemala slúžiť až na dodatočné zdôvodňovanie už prijatého rozhodnutia.

Autor: Marcela Baľlová

SUMMARY - Thursday, 1 October 2026 - 9 p.m.

1. 10. 2026, 21:00, Zdroj: tasr.sk , Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Pavol Jozef Šafárik University in Košice
Dosah: 1 493 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 191 EUR

SUMMARY - Thursday, 1 October 2026 - 9 p.m.

Bratislava, 1 October (TASR) - The schoolgirl who was injured in the knife attack that took place at the primary school in the village of Staskov in Cadca district (Žilina region) on Tuesday (29 September) died on Thursday, House Chair Richard Rasi (Voice-SD) has announced in Parliament. <https://etasr.sk/article/23777130> Bratislava, 1 October (TASR) - The tragedy at the primary school in the village of Staskov (Žilina region) serves as a reminder to us that such a tragedy must never be repeated, President Peter Pellegrini emphasised on social media on Thursday, expressing his sincere condolences to the family and loved ones of the pupil who became the second victim of this violent act. <https://etasr.sk/article/23777087> Podgorica/Bratislava, 1 October (TASR-correspondent) - Slovakia, Austria and the Czech Republic are supporting Western Balkan countries on their path towards European Union membership within the Austerlitz Format (S3), Foreign and European Affairs Minister Juraj Blanar declared in Podgorica after meeting Montenegrin President Jakov Milatovic on Thursday. <https://etasr.sk/article/23777144> Bratislava, 1 October (TASR) - Leader of the extra-parliamentary Republic party Milan Uhrík commended the decision by Smer-SD and Judita Lassakova to withdraw her candidacy for the post of Presov region governor. <https://etasr.sk/article/23777290> Bratislava, 1 October (TASR) - Slovakia is to have a new commemorative day, State Flag Day, to be observed on 18 September, as Parliament approved an amendment to the Act on State Holidays, Public Holidays and Commemorative Days on Thursday. <https://etasr.sk/article/23777266> Bratislava, 1 October (TASR) - The opposition's 'Slovakia' party does not expect an early parliamentary election to be held at present and views statements to that effect by representatives of other opposition parties critically, as they are misleading voters, 'Slovakia' leader and MP Igor Matovic declared on Thursday. <https://etasr.sk/article/23776892> Bratislava, 1 October (TASR) - The opposition Christian Democrats (KDH) welcome the new Civil Code, party representatives told reporters in Parliament on Thursday, adding that they supported the bill during the vote in the House. <https://etasr.sk/article/23776769> Bratislava, 1 October (TASR) - The Institute of Materials and Machine Mechanics of the Slovak Academy of Sciences (SAV) has established the first spin-off company in SAV's history, called IM-Space Technologies, with the aim of bringing capacitive capacitor discharge stud welding in vacuum (CCDS) to the market, SAV spokesperson Jozef Bednar told TASR on Thursday. <https://etasr.sk/article/23776702> Bratislava, 1 October (TASR) - The state budget posted a deficit of €4.087 billion at the end of September 2026, which was a deterioration of €310 million, or 8.2 percent year-on-year (y-o-y), the Finance Ministry reported on

Thursday. <https://etasr.sk/article/23776666> Bratislava, 1 October (TASR) - The governing coalition is moving towards an agreement on next year's budget, chairman of the parliamentary caucus of the strongest coalition party Smer-SD Jan Richter stated on Thursday, adding that the government could discuss the draft as early as next week in an ideal situation, while this will happen in two weeks' time at the latest, and Smer-SD will seek to include it on the agenda of Parliament immediately. <https://etasr.sk/article/23776614> Bratislava, 1 October (TASR) - Scientists oppose the Malinec-Latky pumped-storage hydro-power plant (HPP) project (Banska Bystrica region), and a petition declaring their opposition has been signed by 132 experts in the fields of hydrology, hydrobiology, ecology, zoology, forestry, landscape planning and other disciplines, Marcel Uhrin from the **Pavol Jozef Safarik University in Kosice** told TASR on Thursday, adding that they are calling for a thorough and independent assessment of the project's impacts on water resources, nature, the landscape and the economy. <https://etasr.sk/article/23777207> Notice: If you click on the link or copy it into the search window, the browser will display the full text of the message in the new e-TASR client zone. If you have any questions, please contact obchod@tasr.sk. am

Autor: TASR

Ked' vám nespavosť ničí život ☑

☐ 2. 10. 2026, Zdroj: **Denník N**, Strany: 10, 11, 12, 13, Vydavateľ: **N Press, s.r.o.**, Autor: **Soňa Jánošová**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**
Dosah: 13 000 GRP: 0,29 OTS: 0,00 AVE: 12000 EUR

Ked' vám nespavosť ničí život

Rubrika: VÍKEND

Zaspával na poradách aj za volantom, minula stovky eur u šarlatánov. Štyria ľudia hovoria, ako ich trápili poruchy spánku aj ako ich nakoniec prekonali

Niektorí netušili, aký veľký vplyv majú problémy so spánkom na ich telesné aj duševné zdravie; iní zas nevedeli, na koho sa obrátiť. Ťažkosti prišli nebadane alebo náhle a vháňali ich do špirály temných myšlienok a strachu z každého večera a noci.

Poruchy spánku patria medzi novodobé epidémie a zásadne ovplyvňujú kvalitu života miliónov ľudí po celom svete. Napriek tomu, aké sú rozšírené, vytvárajú pocit osamotení a izolácie. Denník N prináša príbehy štyroch ľudí, ktorí trpeli poruchami spánku a aspoň čiastočne sa im podarilo túto situáciu vyriešiť.

Poriadne nespala dvanásť dní

Barbora Mokošová sa považuje za racionálneho človeka. Neverí poverám, neinklinuje k ezoterike a dôveruje lekárom a vede zameranej na dôkazy. Napriek tomu v priebehu pár dní minula stovky eur na literatúru, pomôcky a produkty, ktoré jej mali pomôcť zaspáť. „Kúpila som si snád' všetko od Bachových kvapiek cez najrôznejšie čaje a bylinky. Skúšala som akupunktúru, otočenie postele podľa feng šuej, bielu šalviu, pod matrac som si natiahla alobal. Dokonca som si kúpila nejaké rušiče signálu, pretože pani na biorezonancii mi povedala, že blízko môjho domu mobilný operátor vysiela nejaké signály, pre ktoré nemôžem spať.“

Ked' jej však lekárka na urgentnom príjme povedala, že bude potrebovať pomoc psychiatra a asi aj liečbu antidepresívami, na chvíľu váhala. Nespavosť si krátko po ukončení vysokej školy nespájala s ochorením, pri ktorom by mala vyhľadať psychiatra. „Nevníkala som to tak, že je to, ako keď mám problémy so srdcom a mám sa objednať na kardiológiu. Bolo to akési neuchopiteľné a ja som ešte nevedela, že je to súčasťou diagnózy, s ktorou sa naozaj dá bojovať.“

Barbora patrí k množstvu ľudí, ktorí trpia poruchami spánku. Podľa Svetovej spánkovej spoločnosti (World Sleep Society) niektorá z ich foriem trápí až 45 percent svetovej populácie, teda vyše tri miliardy ľudí. Dlhodobou a klinicky závažnou nespavosťou však trpí približne 10 až 15 percent ľudí. Situácia s poruchami spánku sa navyše za poslednú dekádu výrazne zhoršuje. Odborníci dokonca hovoria o globálnej pandémie spánkovej deprivácie.

Štatistiky, z ktorých viaceré budú uvedené aj v nasledujúcom texte, ukazujú, že so spánkom majú ťažkosti čoraz mladší ľudia vrátane tínedžerov a detí. To znamená, že fyzické a psychické dôsledky porúch spánku zasiahnu širšiu skupinu ľudí.

Napriek tomu, aké sú poruchy spánku rozšírené, panuje okolo ich príčin a liečby mnoho mýtov. Navyše vedú k ďalším komplikáciám – napríklad k závislosti od hypnotík, ktoré často bývajú prvou voľbou mnohých ľudí.

Barbore sa prvé ťažkosti objavili už počas štúdia na VŠMU. „Stalo sa mi to tri roky po sebe, že som sa v júni na konci divadelnej sezóny strhávala zo spánku s tým, že nestíham, a nevedela som sa upokojiť.“

Po skončení školy sa jej uľavilo, že dokončila štúdium, našla si zamestnanie, do ktorého mala onedlho nastúpiť, a presťahovala sa do bytu, ktorý sa jej páčil. „Bol to prvý deň, v ktorom som mala žiť dospelácky život, a ja som prestala spať. Prvú noc som si myslela, že ide o nové prostredie, že si musím zvyknúť alebo byt zariadiť tak, aby mi lepšie vyhovoval. Ale nezaspala som ani ďalšiu, ďalšiu a ani ďalšiu

noc a takto to išlo dookola dvanásť dní.“

Barbora opisuje, že ak počas tých dní zaspala, boli to len desiatky minút rozkúskované počas noci. „Ležala som, cítila som únavu, dokonca som už mala pocit, že zaspávam, a v sekunde pred zaspáním som sa prebrala.“

Spánok je prirodzený stav odpočinku, a hoci je počas neho mozog aktívny, vypína sa naše vedomie aj reakcie na okolie. Slúži ako hlavný regeneračný servis organizmu, ktorý opravuje tkanivá, posilňuje imunitu a vyplavuje z mozgu nahromadené toxíny. V spánku mozog utrieduje spomienky, spracováva emócie a obnovuje energiu na ďalší deň. „Prvé tri dni som to ešte brala tak, ako keď ste niekde na festivale a takmer vôbec nespíte. Máte minimum energie, ale dá sa to vydržať, no potom som už začala byť veľmi spomalená. Cítila som sa tak, ako keď vás veľmi bolí hlava a svet okolo vás ide veľmi pomaly.“

Za veľmi zásadné považuje Barbora to, že na svoj stav bola sama. „Po pár dňoch som volala rodičom a známym a hovorila som im, že sa so mnou niečo deje. Nechápali, ako je možné, že nemôžem zaspáť. Vravili mi, nech si len tak poležím alebo nech sa otočím na druhú stranu.“

V tomto čase sa Barbora pokúsila riešiť svoje problémy voľnopredajnými liečivami a najrôznejšími alternatívnymi spôsobmi. „Bolo mi tak veľmi zle, že som nebola schopná premýšľať racionálne. Ak by mi pri dverách vtedy zazvonil nejaký podvodník a povedal, že predáva spánok, určite by som ho za veľké peniaze kúpila.“

Akútna spánková deprivácia, v ktorej sa Barbora ocitla, je nebezpečný stav, ku ktorému dochádza už po niekoľkých nociach bez dostatočne dlhého alebo kvalitného spánku. V dôsledku deprivácie u ľudí dochádza k výpadkom pozornosti, emocionálnej nestabilite aj kognitívnym zlyhaniam, chybám v úsudku či k rizikovému správaniu.

Barbora sa svoje problémy najskôr pokúšala riešiť na urgentnom príjme, neskôr vyhľadala psychiatrickú ambulanciu. „Dnes mi to pripadá smiešne, ale pred tri a pol rokom som naozaj nevedela, aká je situácia, a nebola som ani v stave nad tým uvažovať. Asi som naozaj mala oslabenú schopnosť rozmyšľať. Jednoducho som išla na polikliniku a sadla som si do čakárne. Keď sa ma sestrička spýtala, či som objednaná, bola som prekvapená. Povedali, že najbližší termín mi vedia dať najskôr o niekoľko týždňov. Lahla som si na lavicu v čakárni, zúfalo som sa rozplakala a neverila som, že budem ešte niekedy spať.“

Keď sestrička videla, v akom je stave, povedala jej, že sa pokúsi nájsť nejaké riešenie. Zobrali ju ešte v ten deň. Lekárka vyhodnotila, že takto silno narušený spánok je súčasťou iného ochorenia. „Osobne som si myslela, že mi okrem nespánia nič iné nie je. Bola som smutná, ale vedela som ten smútok pomenovať – bola to únava. Lekárku som presviedčala, že mi určite nič nie je a potrebujem vyriešiť iba spánok.“ Poruchy spánku však nie sú izolovaným problémom.

Narušenie spánku je častou reakciou na stres, náročné životné udalosti či životný štýl, no oveľa častejšie býva pridruženým problémom množstva somatických, neurologických aj psychiatrických ochorení. Typickým príkladom sú depresívne a úzkostné poruchy. „Kým pre úzkosť je typickejšie sťažené zaspávanie a plytký prerušovaný spánok, pre depresiu je typické skrátenie spánku a predčasné prebúdzanie. Človek, ktorý bežne vstával o siedmej, sa zrazu budí už o štvrtj a potom už nevie zaspáť,“ vysvetľuje psychiatrická Zuzana Janíková, ktorá pôsobí ako primárka psychiatrického oddelenia nemocnice v Liptovskom Mikuláši a dlhodobo sa venuje problematike porúch spánku. Často sa však úzkosť a depresia vyskytujú súčasne a potom je spánok narušený vo všetkých zložkách, ako to bolo aj u Barbory.

Lekárka dodáva, že ľudia často vyhľadajú lekára s domnienkou, že príčinou ich únavy, neschopnosti podávať výkon a straty chuti do života sú poruchy spánku. „Pri depresívnych a úzkostných poruchách je porucha spánku súčasťou príznakov poruchy, nie ich príčinou ani následkom. Preto sú ľudia často prekvapení, keď im zaberú antidepresíva a spolu s príznakmi depresie či úzkosti sa začne upravovať aj spánok,“ vraví Janíková.

Nespavosť pritom depresiu sprevádza vo veľkej väčšine prípadov a zároveň zhoršuje jej príznaky a zvyšuje riziko relapsu. Vzniká tak začarovaný kruh, v ktorom sa depresia prelína s nespavosťou a vzájomne sa zhoršujú.

Barbora mala voči liečbe antidepresívami spočiatku veľké predsudky. Oporu nemala ani v rodine a začiatok ich užívania pre ňu nebol jednoduchý. Zároveň však veľmi rýchlo zistila, že situácia so spánkom sa jej reálne zlepšuje. Až neskôr bola schopná uznať, že jej nespavosť bola prejavom depresie, ktorú má pod kontrolou práve vďaka liečbe a terapii. „U nás doma je to doteraz tabu. Rodičia ma stále presviedčajú, že by som antidepresíva už mohla prestať brať. Pýtajú sa, dokedy to chcem užívať. Ja však viem, že ich potrebujem, necítim žiaden negatívny vplyv liečby na svoj praktický život. Tie dni a noci bez spánku ma takmer pripravili o rozum aj o život. Niečo také už nikdy nechcem zažiť a neprajem nikomu, aby si tým prechádzal. Nemôcť zaspáť a spať je to najhoršie, čo si viem predstaviť.“

Keď šéf rozpráva a vám padá hlava od únavy

Bol som taký unavený, že som zaspával kedykoľvek, keď som si niekde sadol a bol chvíľu v pokoji. Nemohol som ani šoférovať, lebo som dostával mikrosnáčky,“ hovorí 44-ročný Marcel Mihály o svojich ťažkostiach so spánkovým apnoe. Toto ochorenie mu podľa príznakov strpčovalo život roky, no rozsah problémov si neuvedomoval.

Spánkové apnoe je porucha spánku, pri ktorej dochádza k pauzám v dýchaní trvajúcim od niekoľkých sekúnd až po desiatky sekúnd. Nedostatok kyslíka núti človeka opakovane sa prebúdzat, čo vedie ku krátkym zobudeniam, k fragmentácii spánku a silnej dennej únave. Najčastejšou formou je obštrukčné spánkové apnoe, pri ktorom dochádza k fyzickému zablokovaniu horných dýchacích ciest uvoľneným tkanivom v hrdle. Typickým prejavom je hlasné nepravidelné chrápanie sprevádzané náhlým lapaním po dychu a rannou bolesťou hlavy. Neliečené spánkové apnoe výrazne zvyšuje riziko vysokého krvného tlaku, srdcového infarktu aj cievnej mozgovej príhody.

Hoci Marcel už od tínedžerského veku vedel, že počas spánku hlasno chrápe, a v neskorších rokoch ho manželka upozorňovala aj na to, že v noci lapá po dychu, spočiatku riešil iné zdravotné problémy.

Po prekonaní covidu ho trápili záchvaty suchého kašľa. „Chodil som po rôznych vyšetreniach u všetkých lekárov, bol som u alergológa aj na vyšetrení refluxu. Nič nevysvetlilo, čo mi ten suchý kašeľ spôsobuje. Už som mal také záchvaty, že mi v krku praskla nejaká žilka či ciečka a vykašľal som krv.“

Lekárka ho poslala na pľúcne oddelenie, aby ho kompletne vyšetřili. „Doma sme sa o tom rozprávali s manželkou a zhodli sme sa, že by bolo dobré spomenúť, že mám pravdepodobne spánkové apnoe. Dali mi tam prístroje na monitorovanie spánku a v priebehu noci zistili, že ho naozaj mám a že sa mi zastavuje dýchanie.“ To bolo aj príčinou neustáleho suchého kašľa. Pri apnoe totiž človek dýcha predovšetkým ústami, sliznica úst a dýchacích ciest sa extrémne vysušuje, čo následne dráždi na kašeľ.

Ešte vážnejšie dôsledky však má apnoe na architektúru spánku. Narušuje ju tým, že opakované zastavenia dýchania a poklesy kyslíka nútia mozog k desiatkam drobných prebudení za noc. V Marcelovom prípade išlo o zhruba dvadsať prerušení spánku počas noci. Kým zdravý človek plynule prechádza asi 90-minútovými cyklami od ľahkého cez hlboký až po REM spánok, pacient s apnoe sa znova a znova vracia na úplný začiatok do najplytších fáz, ktoré neposkytujú dostatočnú regeneráciu. „Ovplyvňovalo to môj osobný aj pracovný život. Dlhodobá únava sa menila na nervozitu. Pri hodinových poradách alebo mítingoch som robil všetko možné, aby som nezaspal. Bolo to veľmi nepríjemné. Keď ste na mítingu s celým tímom, šéf rozpráva a vám padá hlava od únavy, je to dosť hrozné. A najviac sa to prejavovalo pri šoférovaní. Nedokázal som prejsť ani 50 kilometrov bez toho, aby som nechtyl mikrosprávok.“

Podľa doposiaľ najrozsiahlejšej globálnej metaanalýzy dát zo 16 krajín sa odhaduje, že spánkové apnoe celosvetovo trápí až 936 miliónov ľudí. Častejšie postihuje mužov a ľudí s nadváhou či obezitou. Veľká väčšina z nich je však nediagnostikovaná. Rovnaká situácia je s najväčšou pravdepodobnosťou aj na Slovensku, kde disponujeme len čiastočnými dátami, ktoré ukazujú, koľkým ľuďom zdravotné poisťovne schválili liečbu. Aj na týchto neúplných údajoch však vidno, že ide o rastúci problém. Kým v roku 2024 schválili liečbu 18 408 pacientom, v roku 2026 to bolo 18 683 len za prvých 6 mesiacov.

Liečba apnoe spočíva v používaní pretlakového prístroja CPAP (Continuous Positive Airway Pressure) počas spánku. Masku, ktorú má človek pri spánku na tvári, vháňa do dýchacích ciest jemne stlačený vzduch. Ten podopiera steny hrdla a zabraňuje ich kolapsu a duseniu. Na Slovensku je prístroj CPAP po diagnostike v spánkovom laboratóriu hrađený zo zdravotného poistenia.

Hneď ako Marcel začal používať masku na spanie, jeho spánok sa radikálne zlepšil. „Kým predtým som mal dvadsať zastavení dýchania za noc, teraz ich mám päť za rok. To je obrovský rozdiel a, samozrejme, cítim to vo všetkom.“ Marcelovi neprekáža spanie s maskou na tvári ani jemný zvuk, ktorý prístroj počas noci vydáva. „Beriem to tak, že niekto potrebuje okuliare na čítanie alebo palicu na chodenie a ja mám toto, aby som sa dobre vyspal.“

Počas dospievania spala tri-štyri hodiny denne

Moje prvé problémy sa objavili, keď som mala asi deväť rokov,“ vraví dnes 37-ročná Olívia Kľč Strelková. „Mala som úzkostné myšlienky a rodičia tomu nerozumeli a nevedeli, ako situáciu riešiť.“

Hoci si už ako dieťa uvedomovala, že ide o problém, a upozorňovala na to dospelých, k lekáre ju mama vzala na jej naliehanie iba raz. Odporučila jej homeopatiká. „Cítila som sa bezmocná, lebo som vedela, že niečo nie je v poriadku, ale z pozície tínedžerky som svoju situáciu sotva mohla riešiť inak.“

Olívia svoju realitu v dospievaní prijala tak, že sa podľa vlastných slov stala nočným tvorom. „Stala som sa upírkou. Vypisovala som si s kamarátkami dlho do noci, a keď už išli spať, tak som si čítala, učila sa a možno aj preto som stále mala dobré známky. Snažila som sa svoju myseľ vždy niečím zabaviť, aby som sa vyšla úzkostným myšlienkam a bezmocnosti z toho, že nemôžem spať. Prijala som to ako svoju realitu. Bežne som počas dospievania spávala tri či štyri hodiny.“

Zaspať sa jej zvyčajne podarilo až hlboko v noci alebo skoro ráno, čo komplikovalo jej školskú dochádzku. „Často som meškala do školy, mama mi neraz musela písať ospravedlnenky.“

Ani v čase Olíviinho dospievania nešlo o ojedinelý problém, za poslednú dekádu však zhoršovanie spánkovej deprivácie u detí a dospievajúcich dosiahlo alarmujúce rozmery.

Podľa dlhodobých epidemiologických dát amerického Centra pre kontrolu a prevenciu chorôb (CDC) a analýz publikovaných v časopise JAMA nedosahuje odporúčanú dĺžku spánku viac ako 70 percent stredoškolákov. U detí školského veku sa poruchy spánku odhadujú až u štvrtiny žiakov na druhom stupni.

Zhoršujúci sa trend potvrdzujú aj slovenské dáta. Podľa medzinárodnej štúdie HBSC, ktorú na Slovensku zastrešuje **UPJŠ** v Košiciach a WHO, udáva problémy so zaspávaním vyše tretina 11- až 13-ročných školákov a viac ako 40 percent 15-ročných dospelých spí počas školského týždňa menej, než je odporúčané minimum, ktoré je 8 až 10 hodín.

Počas ranej dospelosti sa Olíviin stav zlepšil. Problémy so spánkom sa u nej síce ešte objavili, no iba v krátkych epizódach spojených so stresom. „Posledných sedem rokov som mala pocit, že spím úžasne a zaspím kdekoľvek. Bola som za to taká vďačná a verila som, že s podobnými ťažkosťami sa už nestretnem.“

Zlom nastal, keď otehotnela. V jedenástom týždni tehotenstva odrazu nemohla zaspáť. „Začala som sa veľmi báť budúcnosti. Tehotenstvo, pôrod a materstvo sa mi zliali do jedného desivého celku. Bola som úplne rozrušená z predstáv, čo všetko sa môže pokaziť. Snažila som sa upokojiť, že je to len jeden horší večer, no vzadu v hlave mi začala svietiť kontrolka: čo ak sa mi vráti nespavosť?“ Olívia v tomto rozpolžení nespala niekoľko nocí.

Poruchy spánku v tehotenstve sa označujú ako gestačná insomnia – je to rozšírený, ale veľmi málo reflektovaný problém. Podľa rozsiahlej metaanalýzy 44 medzinárodných štúdií publikovanej v roku 2024 trpí symptómami nespavosti počas tehotenstva až 53 percent Európaniek. V prvom trimestri spôsobujú najväčšie ťažkosti hormonálne zmeny, vo vyšších fázach tehotenstva zas nepohodlie spojené s fyziologickými zmenami.

Kým poruchy spánku v detstve a dospievaní už spoločnosť začína vnímať ako zásadný problém, tehotné ženy sa opakovane stretávajú s podceňovaním a neriešením svojich ťažkostí. „Bagatelizovať, že je to pre tehotné typické, nepomôže, skôr naopak. Navyše práve v tehotenstve sa zvyšuje miera úzkostného prežívania,“ vysvetľuje psychiatrická Zuzana Janíková. „Téma tehotenstva je, žiaľ, plná naslovovzatých odborníkov, ktorí niekedy zbytočne strašia, ženú svoje rady do extrémov a odrádzajú od odbornej pomoci.“

Olívia vnímala, že jej situácia je podobná tej, ktorú zažívala v puberte. „Hovorila som si, že som tehotná a potrebujem spať kvôli sebe aj plodu. Tým som na seba vytvorila väčší tlak, prišli silnejšie úzkosti a horší spánok. Spojila som sa s terapeutkou, že urgentne potrebujem aspoň online hovor.“ Terapeutka, s ktorou bola Olívia v pravidelnom kontakte, usúdila, že Olívia potrebuje psychiatrickú pomoc, a spoločnými silami sa pokúšali nájsť lekára, ktorý by ju mohol vyšetriť. Optimistický termín bol však až o mesiac. „Predstava, že budem ďalšie týždne čakať na lekárske vyšetrenie, bola pre mňa neznesiteľná.“

Psychiatra sa Olívii podarilo nájsť až s pomocou svojej gynekologičky. Vďaka tomu, že odborníčky, ktoré sa o Olíviu starali, vyvinuli značné úsilie, aby sa jej rýchlo dostalo pomoci, psychiatrické vyšetrenie absolvovala v priebehu niekoľkých dní. Olívia prišla k lekárovi nesmierne vyčerpaná a rozpoltená. Z jednej strany cítila vďačnosť, že sa jej ťažkosťami bude niekto zaoberať, na druhej sa obávala: „Čo mi ako tehotnej pacientke lekár vôbec môže ponúknuť?“

Aj podľa psychiatricky Janíkovej sú pri farmakologickej pomoci v tehotenstve značné obmedzenia prameniace najmä z obáv o plod. „V odbornej obci je vždy snaha použiť farmakologickú pomoc až vtedy, ak sa vyskúšali nefarmakologické možnosti pomoci, a vždy sa uplatňuje prístup dôsledne zvážiť pomer benefitov a rizík.“

Rovnako to bolo u Olívie, ktorej lekár po zvážení rizík predpísal antidepresívum novej generácie s obsahom liečiva trazodón. „Lekár mi vysvetlil, že ideálom je neužívať v tehotenstve nič, no tak ako pri iných potrebných liekoch, aj tu sa vždy posudzuje miera rizika. V mojom prípade bolo riziko užívania jednej tretiny tabletky večer vyhodnotené ako minimálne v porovnaní s rizikom, ktorému by bolo dieťa vystavené, ak by som počas ďalších mesiacov nespala a žila v permanentnom obrovskom strese a strachu.“

Liečba Olívii skutočne po krátkom čase pomohla. „Dĺžka ani kvalita spánku stále neboli ideálne. Dokázala som však spať prinajmenšom päť hodín za noc, a keď som v noci precítila, dokázala som znova zaspáť. Po dňoch, keď som spala hodinu či dve, to bolo vykúpenie.“

Olívia počas celého tehotenstva citlivo vnímala, ako ľudia na jednej strane problémy so spánkom bagatelizujú a zároveň nimi budúce matky strašia. „Bola som alergická na vety, že sa mám vyspať do zásoby, lebo s malým dieťaťom to už nebude možné. Keď som však povedala, že mám poruchy spánku počas celého tehotenstva, hneď mi povedali, že je to normálne. Je to kruh, z ktorého sa nedá vymotať. Aj preto si veľmi prajem, aby ženy vedeli, že poruchy spánku v tehotenstve a prípadne aj po ňom nie sú v poriadku. Nemusia ich ticho pretrpieť, lebo pomoc existuje.“

Čím viac som sa snažila spať, tým horšie mi bolo

Mária Horváth Sendecká má 32 rokov a považuje sa za veľmi citlivého človeka. Stačí jedna noc, keď sa riadne nevyspí, a prejavuje sa u nej precitlivosť na zvuky, svetlo a iné podnety. V práci lektorky, ktorej sa donedávna venovala, pritom musela byť neustále v strehu, odpovedať na mnoho otázok a reagovať pohotovo. Jej zamestnanie so sebou prinášalo aj veľa cestovania.

Ťažkosti so spánkom pre ňu preto boli extrémne zaťažujúce. „V práci som to vedela vykryť, lebo som jednoducho musela, ale vedela som, že niektoré moje kognitívne schopnosti boli v tých dňoch veľmi slabé. Ťažko sa mi hľadali slová, spájali myšlienky, bolo to skrátka veľmi namáhavé.“

Najhoršie stavy však nastávali vtedy, keď prišla z práce domov. „Vtedy som sa úplne rúcala, plakala a cítila som sa veľmi zle vo svojom tele.“ Poruchy spánku vníma Mária ako veľmi pokorujúcu skúsenosť, ktorá človeku znižuje sebavedomie. „Často sa mi chcelo plakať alebo vo mne niečo začalo kričať, cítila som obrovskú únavu, ale jednoducho mi nešlo zaspáť. A čím viac som sa snažila, tým horšie mi bolo, dostávala som sa teda do akéhosi začarovaného kruhu.“

Mária posledné tri roky bojuje s takzvanou psychofyziologicalkou či podmienenou nespavosťou. Ide o najčastejšiu formu primárnej chronickej nespavosti. Podľa diagnostických údajov zo spánkových poradní tvorí 15 percent až štvrtinu všetkých prípadov chronickej nespavosti a v celkovej populácii ňou trpia približne dve až tri percentá dospelých. Najčastejšie ide o ženy v produktívnom veku.

Podľa certifikovanej spánkovej poradkyne Jany Martiškovej, ktorá vedie spánkovú poradňu Ránečko, ide o stav, keď sa z niekoľkých narušených nocí vyvinie dlhodobá či chronická nespavosť. „Najskôr spôsobuje zlé noci napríklad preťaženie v práci. A hoci neskôr pominie, spíme stále zle, ale už z iného dôvodu. Všimneme si totiž svoj zlý spánok, chceme ho opraviť a začneme sa obávať prichádzajúcich nocí. Bojíme sa, že sa to stane znova. Tu sa začína problém,“ vysvetľuje spánková terapeutka. Dodáva, že mnoho ľudí má tendenciu „opravovať“ spánok a nie dni, ktoré mu predchádzajú.

Mária dnes vie, že jej poruchy spánku sa podobali na začarovaný kruh. „Do postele som išla unavená s príjemnou chuťou na spánok, no len čo som si ľahla a zakryla sa perinou, začalo mi búšiť srdce. Cítila som, ako sa mi dvíha adrenalín, a odrazu som bola nabudená, úplne v strehu a mala som pocit, že moje telo odmieta spánok. Akoby sa mi počas neho malo stať niečo zlé.“

Keď sa tieto stavy objavili, pokúšala sa upokojiť dychovými cvičeniami, no nič jej nepomáhalo a niekoľko dní zaspávala veľmi neskoro. „Nadránom ma zvyčajne trochu vyplo, čo som spoznala podľa toho, že sa mi niečo snívalo, ale bol to zlý a nekvalitný spánok a bolo ho tak málo, že som bola na druhý deň úplne rozbitá.“

Práve tieto stavy následnej únavy sa pre ňu stávali strašiakom počas ďalších nocí. „Zacyklila som sa v myšlienkach, že ma na druhý deň čaká dôležité stretnutie alebo že vstávam na vlak, a bola som čoraz viac v strese, srdce mi búšilo.“

Spánková terapeutka vysvetľuje, že Mária prežívala takzvaný hyperarousal, teda nadmerné nabudenie a aktivizáciu. „Niekomu búši srdce, niekto cíti napätie v svaloch. Niektorí ľudia zažívajú stavy podobné úzkostnému či panickému ataku. V tomto stave spánok nie je možný a následne sa nám splní obava, že naozaj máme nespavosť.“ Tento jav sa deje preto, lebo posteľ a zaspávanie v nej si ľudia na základe negatívnych skúseností spájajú so spánkovými ťažkosťami. Spáľňa teda nie je miestom oddychu, ale bojiskom.

Spánková terapeutka upozorňuje aj na to, že snaha o víkendové dospávanie, skoré ukladanie sa do postele, popoludňajšie „šľofky“, ale napríklad aj úzkostné dodržiavanie spánkovej hygieny môžu problémy ešte prehĺbiť. „Dlhodobá či chronická nespavosť sa nedá poraziť iba spánkovou hygienou, to si už všetci nespavci skúsili. Práve naopak, na spánkovej terapii z nej uberáme, lebo často býva súčasťou nadmerného spánkového úsilia.“

Po niekoľkých mesiacoch ťažkostí Mária navštívila svoju obvodnú lekárku. Predpísala jej silné hypnotikum s účinnou látkou zolpidem. „Dostala som od nej aj informáciu, že ide o liek, ktorý spôsobuje závislosť, predpísať mi ho môže iba krátkodobo a svoje ťažkosti budem musieť riešiť komplexnejšie.“

Hypnotiká a sedatíva s účinnou látkou zolpidem sú mimoriadne návykové. Hoci boli na trh uvedené ako bezpečnejšia a prijateľnejšia alternatíva dovtedy používaných benzodiazepínov, závislosť od nich sa stáva celosvetovým problémom. Z medzinárodných dát OECD a globálnych analýz spotreby liečiv vyplýva, že kým predpisovanie benzodiazepínov klesá o zhruba 2 percentá ročne, takzvané Z-lieky zaznamenávajú trvalý globálny nárast o viac ako 3 percentá ročne.

Aj na Slovensku pozorujeme nárast ľudí, ktorí užívajú lieky na spanie. Z údajov troch zdravotných poisťovní vyplýva, že kým v roku 2021 užívalo lieky na spanie 160-tisíc ľudí, v roku 2025 ich bolo takmer 164-tisíc. V prvom polroku roku 2026 to bolo takmer 134-tisíc ľudí, z čoho možno predpokladať, že v závere tohto kalendárneho roka ich bude viac ako vlni. Ide pritom iba o pacientov, ktorí majú lieky hrazené z verejného poistenia. Skutočný počet slovenských užívateľov môže byť ešte vyšší.

Márii jej obvodná lekárka predpísala zolpidem v priebehu roka dvakrát. Hoci jej zvyčajne pomohol, boli aj noci, keď nezaspala ani po jeho užití. Ide o praktický dôkaz, že tento typ liekov neodstraňuje príčinu, iba tlmí následok, maskuje symptóm a časom prestáva fungovať. Skutočným riešením problémov je podľa odborníkov kombinácia farmakoterapie, teda antidepresív, prípadne antipsychotík, a kognitívno-behaviorálnej terapie nespavosti (KBT-I). V zahraničí je tento druh terapie už dve desaťročia vnímaný ako zlatý štandard a liečba prvej línie. Viaceré krajiny vrátane Českej republiky masívne investujú do skupinových terapií, ale aj do používania digitálnych technológií založených na princípoch KBT-I. Na Slovensku je KBT-I súčasťou odborných usmernení, no v reálnej klinickej praxi je minimálne dostupná, a aj to najmä v súkromnej sfére.

Mária sa o KBT-I ako o možnú pomoc začala zaujímať sama a protokol tejto terapie začala do života zavádzať prostredníctvom verejne dostupných informácií a článkov. Ich efekt pocítila v priebehu niekoľkých týždňov. „Začala som si napríklad viesť spánkový denník, kde som si zapisovala, kedy som išla spať, ako sa mi spalo a kedy som vstala. Asi najdôležitejšia zmena, ktorú som zaviedla, je však vstávanie v rovnakú hodinu. Ani vtedy, keď sa cítim unavená, nedospávam ráno ani cez deň. Prvé dni boli hrozné, lebo som naozaj veľa nespala. Potrebovala som stále robiť nejakú manuálnu činnosť a byť v pohybe, lebo ak by som si sadla, hneď by som zaspala.“

Ďalšou zmenou bolo, že s nespavosťou prestala bojovať v posteli. „Akonáhle prídu myšlienky, že neviem zaspáť, vstanem z postele a odchádzam zo spálne, aby si moja myseľ posteľ nespojila s niečím nepríjemným a stresujúcim, ale vnímala ju ako bezpečné miesto, kde si má odpočinúť.“

Niektoré opatrenia boli pre Máriu náročné, no ako aktívna športovkyňa si uvedomuje potrebu tréningu a konzistentnosti. Zaradila aj dôsledné dodržiavanie rituálov, ktoré jej pomáhajú zaspáť. „Keď sa večer umyjem, už nepozieram do žiadneho zariadenia, nepozieram seriály ani nezapínam telefón. V byte už mám tmú, chvíľu si ešte čítam pri veľmi slabej lampe, a keď už neviem, čo som čítala, zhasínam svetlo.“ Spánok a nespánie je pre ňu stále veľká téma, no už vie, že má nástroje, ktoré jej pomáhajú ťažkosti zvládať.

Najčastejšie príčiny porúch spánku

Psychické faktory: chronický stres, úzkosti a psychická záťaž, ktoré udržiavajú mozog v stave neustálej ostražitosti. Nevhodná spánková hygiena: nepravidelný režim, používanie obrazoviek pred spaním či nadmerný príjem kofeínu a alkoholu. Zdravotné a telesné problémy: fyziologické poruchy ako spánkové apnoe, syndróm nepokojných nôh či chronická bolesť. Nevhodné prostredie: rušivé vplyvy v spálni, predovšetkým hluk, vysoká teplota a nadmerné svetlo.

ILUSTRÁCIA – ALEXANDRA JUST

Kým pre úzkosť je typickejšie sťažené zaspávanie a plytký prerušovaný spánok, pre depresiu je typické skrátenie spánku a predčasné prebúdzanie. Človek, ktorý bežne vstával o siedmej, sa zrazu budí už o štvrtej a potom už nevie zaspáť. Zuzana Janíková

psychiatricka

Spánková architektúra

Každá noc sa skladá zo 4 až 6 spánkových cyklov, z ktorých každý trvá približne 90 až 110 minút. V rámci jedného cyklu sa strieda spánok NREM a REM. NREM je rozdelený na ľahký spánok a hlboký pomalovlnný spánok a pre REM je charakteristické snívanie. V prvej polovici noci prevláda hlboký NREM spánok kľúčový pre fyzickú regeneráciu, zatiaľ čo v druhej polovici dominujú fázovo dlhšie úseky REM spánku potrebné pre pamäť a emócie.

ILUSTRÁCIA – ALEXANDRA JUST

Autor: SOŇA JÁNOŠOVÁ reportérka

Od Excelu k umelej inteligencii. Codebridge College priniesla svetový štandard dátového vzdelávania vedcov do strednej Európy

2. 10. 2026, 5:55, Zdroj: vedanadosah.cvtisr.sk, Autor: René Beláček, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v

Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 3 896 GRP: 0,09 OTS: 0,00 AVE: 295 EUR

Od Excelu k umelej inteligencii. Codebridge College priniesla svetový štandard dátového vzdelávania vedcov do strednej Európy

2. októbra 2026

Moderní vedci produkujú čoraz viac dát a často im už nestačí ovládať iba vlastný odbor. Codebridge College ukazuje, ako sa programovací jazyk Python, štatistika a umelá inteligencia stávajú novou súčasťou výbavy výskumníkov.

Generatívna umelá inteligencia už výrazne mení spôsob, akým vzniká programovací kód. Analýza viac ako 30 miliónov príspevkov cloudovej platformy GitHub, publikovaná v časopise Science, ukázala, že v USA bolo ku koncu roku 2024 približne 29 percent funkcií v jazyku Python vytvorených s významnou podporou AI. Zdroj: iStock.com / Khanchit Khirisutchalual

Ešte pred niekoľkými desaťročiami sa veľká časť vedeckých výsledkov zmestila do laboratórneho zošita alebo jednoduchej tabuľky. V súčasnosti môže jediný experiment vytvoriť milióny dátových bodov. Genomika, transkriptomika, medicínske zobrazovanie, epidemiológia či populačné štúdie produkujú množstvo údajov, ktorých spracovanie sa bez využitia počítačových nástrojov stáva prakticky nemožným. Programovací kód preto v mnohých odboroch prestáva byť iba technickou pomôckou a stáva sa súčasťou samotného vedeckého postupu. Časopis Nature Human Behaviour upozorňuje, že pri časti moderného výskumu je kód nielen nástrojom analýzy, ale môže byť priamo prostriedkom testovania hypotéz či tvorby modelov.

S touto zmenou však prichádza problém. Mnohí vedci, najmä z biologických, medicínskych a zo spoločenských odborov, nikdy neabsolvovali systematické vzdelávanie v programovaní alebo v softvérovom inžinierstve. Autori projektu ENCORE upozorňujú, že časť biomedicínskych výskumníkov vstúpila do sveta výpočtovej vedy bez formálneho tréningu v programovaní, dokumentovaní kódu, systémoch na správu verzií či práci v Linuxe. Nedostatky v týchto zručnostiach môžu ovplyvňovať transparentnosť aj reprodukovateľnosť výskumu.

Na rozhraní medzi akademickým poznáním a praktickou dátovou analýzou pôsobí slovenská vzdelávacia organizácia Codebridge College. Iniciatíva sa zameriava na dátovú vedu, štatistiku a umelú inteligenciu a podľa údajov na svojej stránke za dva roky vyškoliť viac ako 600 absolventov na Slovensku a v Česku. Jej programy nie sú orientované iba na budúcich dátových analytikov, medzi cieľovými skupinami sú vedci, doktorandi, lekári, pracovníci verejného sektora či profesionáli, ktorí potrebujú analyzovať dáta vo svojom odbore. Dôležitou súčasťou tejto aktivity sú aj štipendiá v hodnote viac než 150-tisíc eur, ktoré majú sprístupniť dátové kurzy ľuďom, ktorí by si ich inak nemuseli môcť dovoliť. Medzi partnerské a pravidelne zapojené pracoviská patria Slovenská akadémia vied, Biomedicínske centrum SAV, fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** či ústavy Akadémie vied Českej republiky.

Od Excelu k jazyku Python

Jedným zo základných konceptov kurzov Codebridge College je prechod od Excelu k programovaciemu jazyku Python. Neznamená to, že tabuľkové procesory vo vede stratili význam. Pri rastúcom objeme údajov a zložitejších analýzach však programovací jazyk umožňuje jednotlivé kroky automatizovať, presne zaznamenať a neskôr kedykoľvek zopakovať, skontrolovať alebo upraviť. V jedinom nástroji sa tak dáta spracujú, urobí sa štatistika s vizualizáciami hotovými do publikácií alebo sa dokonca natrénujú vlastné modely AI. Výskumník nemusí teda o niekoľko mesiacov premýšľať, ktoré bunky v tabuľke filtroval alebo aký postup použil – analytický postup môže byť zachovaný priamo v kóde a následne sa dá exaktne zopakovať a dôveryhodne publikovať.

Tento rozdiel má zásadný význam aj pre reprodukovateľnosť vedy. Analýza viac ako 9 000 súborov s kódom v jazyku R uložených v Harvard Dataverse ukázala, že 74 percent skúmaných súborov sa pri prvom pokuse nepodarilo spustiť bez chyby. Po automatickom vyčistení kódu podiel klesol, no stále zostával na 56 percentách. Autori preto poukázali na význam dobrých programátorských postupov, na význam dokumentácie a spôsobu zverejňovania vedeckého kódu.

A problém zďaleka nie je zažehnaný. Rozsiahla štúdia, publikovaná v roku 2026 v časopise Nature, analyzovala 600 vedeckých prác zo spoločenských a z behaviorálnych vied. Dáta potrebné na posúdenie reprodukovateľnosti pôvodne sprístupnili autori iba 144 prác, teda 24 percent skúmanej vzorky. Pri analyzovateľných dátach sa ukázalo, že približne 54 percent prác bolo možné označiť za presne reprodukovateľné a približne 74 percent aspoň za približne reprodukovateľné. Lepšie výsledky mali okrem iného novšie práce a časopisy vyžadujúce spoločné dáta.

Programovanie preto vo vede neznamená iba rýchlejšie spracovanie veľkej tabuľky. Dobré pripravený skript predstavuje záznam analytického postupu, a to od načítania surových údajov cez ich čistenie a štatistické testovanie až po výsledný graf. Už staršia práca v Nature Ecology & Evolution ukázala na konkrétnom vedeckom projekte, ako môžu otvorené nástroje dátovej vedy zjednodušiť spoluprácu a zároveň zvýšiť transparentnosť a reprodukovateľnosť výskumu.

Dátová gramotnosť ako súčasť vedeckého remesla

Medzi tváre Codebridge College patria Imrich Berta a Laura Johanosová. Ich odborné zázemie ukazuje, akými rozdielnymi cestami sa dnes možno dostať k dátovej vede.

Berta vyštudoval aplikovanú matematiku na Cambridgskej univerzite. Vo svojej práci prepája dátovú vedu, strojové učenie a epidemiológiu. Venoval sa modelom na predikciu ochorení a analýze klinických dát, v súčasnosti sa vo výskume sústreďuje najmä na environmentálne a sociálne rizikové faktory rakoviny a neplodnosti a na hodnotenie fungovania zdravotného systému.

Johanosová prichádza k dátam z iného smeru. Codebridge College ju predstavuje ako bioinformatičku pôsobiacu na Viedenskej univerzite a healthcare analytičku na Slovensku. Pri svojom výskume využíva programovacie jazyky Python a R, ako aj automatizáciu úloh pomocou príkazového riadka (shell scripting). Zároveň pripravuje prakticky orientované vzdelávacie programy, ktorých cieľom je pomôcť analytikom a výskumníkom prejsť od Excelu k programovaniu a aplikovanému strojovému učeniu.

Za iniciatívou stojí tím ľudí, ktorí si prešli akademickým a inovačným prostredím v popredných európskych a svetových inštitúciách a túto skúsenosť chcú preniesť priamo k vedcom a študentom v strednej Európe. Na obrázku sú Imrich Berta a Laura Johanosová. Zdroj: Codebridge College; koláž autora

Tím pritom nie je postavený iba na dvojici zakladateľov. Dátový vedec Ján Dudek má skúsenosti z USA a postgraduálne štúdium ekonómie absolvoval na Oxfordskej univerzite. Viera Kováčová pôsobí v oblasti genomiky a výpočtovej biológie a má 17 rokov skúseností v odbore, pričom v súčasnosti pôsobí na Kolínskej univerzite. Onkologička Soňa Hudecová získavala klinické a výskumné skúsenosti aj na Lekárskej fakulte Harvardovej univerzity, v Soule a na Sorbonne a dnes pôsobí v klinickej onkológii v Prahe. Ich

spoločným menovateľom je prepojenie vedeckej expertízy s dátovou analýzou.

Samotný model výučby je postavený predovšetkým na intenzívnych niekoľkodňových školách. Napríklad Prague Data School má rozsah piatich celých dní, teda približne 45 hodín. Začína sa základmi jazyka Python a knižnice Pandas, pokračuje sa vizualizáciou, štatistikou a regresnými modelmi a následne sa prechádza k strojovému učeniu a k využívaniu veľkých jazykových modelov. Posledný deň je postavený na dátovom hackathone, počas ktorého účastníci riešia praktický problém a svoje rozhodnutia a výsledky musia vysvetliť a obhájiť. Takýto formát približuje výučbu situácii, v akej sa výskumník ocitne pri riešení skutočnej analytickej úlohy. Predchádzajúca skúsenosť s programovaním pritom pri úvodnom kurze nie je podmienkou, vyžadujú sa základné skúsenosti s Excelom.

Veľmi dôležitá je postupnosť. Naučiť sa syntax Pythonu ešte neznamená vedieť analyzovať vedecké dáta. Výskumník musí rozumieť tomu, prečo zvolil určitý štatistický test, čo znamená p-hodnota, ako rozlíšiť koreláciu od kauzality, ako rozdeliť dáta pri tréňovaní modelu alebo prečo môže zdánlivo mimoriadne presný algoritmus v skutočnosti zlyhávať na nových údajoch.

Prístup Codebridge College je inšpirovaný aj tým, ako sa dátové zručnosti systematicky budujú na popredných zahraničných univerzitách. Na Oxfordskej univerzite sa napríklad doktorandský program DPhil in Biomedical and Clinical Sciences začína štvortýždňovým intenzívnym tréningom, ktorý zahŕňa budovanie zručností v Pythone, R a Linuxe. Na Cambridgskej univerzite zase funguje samostatné tréningové centrum pre výskumníkov, ktoré sa venuje práci v Pythone, R, Unixe a zdokonaľovaniu sa v štatistike. Takýto štandard na slovenských a českých univerzitách vo všeobecnosti chýba.

Python hneď vedľa mikroskopu

Azda najvýraznejšie je spojenie programovania s vedou viditeľné v biomedicíne. Moderný biologický experiment sa často nekončí odmeraním vzorky. Po sekvenovaní môže nasledovať kontrola kvality dát, zarovnanie sekvencií, normalizácia, štatistické porovnanie skupín, analýza génovej expresie a napokon biologická interpretácia výsledkov. Veľká časť experimentu sa tak uskutočňuje pred monitorom.

Na toto cieľ aj Biomedical Data School, ktorú Codebridge College pripravuje v Bratislave. Päťdňový program je určený doktorandom, výskumníkom, lekárom a odborníkom z biomedicíny, farmácie, klinického výskumu či zo zdravotníctva. Program zahŕňa prácu s terminálom, Python, Pandas a Biopython, kontrolu kvality sekvenčných dát, formáty FASTA, SAM, GTF či BED a ďalšie kroky bioinformatickej analýzy. Deklarovaným cieľom je prejsť analytickou cestou od surových dát až k interpretácii výsledkov.

Data School v Slovenskej akadémii vied patrí medzi intenzívne kurzy dátovej školy Codebridge College, kde si účastníci osvojujú programovací jazyk Python, štatistiku a analýzu reálnych dát. Zdroj: Codebridge College (so súhlasom L. Johanesevej)

Podobnú filozofiu má Health Data School, ktorá sa zameriava na zdravotnícke dáta, bioštatistiku a AI. Účastníci pracujú s polovyplnenými tabuľkami, spájajú datasety, analyzujú rozdiely medzi skupinami pacientov a vytvárajú regresné či prediktívne modely. Ambíciou nie je iba vyhodnotiť existujúce dáta, ale umožniť lekárom a výskumníkom vytvoriť prvý prototyp riešenia, overiť jeho prínos a ďalej ho rozvíjať. Môžu tak vzniknúť riešenia, ktoré majú potenciál pokračovať smerom ku klinickým technológiám alebo startupom. Cieľovou skupinou sú okrem analytikov opäť doktorandi a výskumníci.

Prepájanie medicíny a dátovej vedy je žiaduce. Moderná biomedicína pracuje s genomickými, transkriptomickými, proteomickými, klinickými či so zobrazovacími dátami, pričom ich spoločná analýza si vyžaduje čoraz sofistikovanejšie výpočtové postupy. Výskumník preto nemusí byť profesionálnym softvérovým vývojárom, no schopnosť rozumieť tomu, čo jeho analytický kód robí, sa stáva súčasťou vedeckej gramotnosti. Na tento problém upozorňujú aj autori ENCORE. Bez dostatočných výpočtových zručností môže byť vedecký softvér zle zdokumentovaný a ťažko kontrolovateľný, čo komplikuje overenie výsledkov.

Sekvenovanie DNA a RNA či analýza génovej expresie vytvárajú rozsiahle datasety, ktorých spracovanie si vyžaduje ovládanie bioinformatiky, štatistiku a znalosť programovacích programov. Zdroj: iStock.com/yalax

Kto má napísať kód? Vedec alebo AI?

Príchod ChatGPT a ďalších veľkých jazykových modelov priniesol paradox. Práve v čase, keď sa programovanie stáva pre vedcov čoraz dôležitejším, dokáže veľkú časť kódu vytvoriť umelá inteligencia. Stačí jej prirodzeným jazykom vysvetliť požadovanú analýzu a model môže v priebehu niekoľkých sekúnd navrhnuť skript, vysvetliť chybu alebo vytvoriť graf.

Rozsah tejto zmeny ukazuje štúdia, publikovaná tento rok v Science. Výskumníci analyzovali viac ako 30 miliónov príspevkov od 160 097 vývojárov do cloudovej platformy GitHub. Odhadli, že v Spojených štátoch už AI vytvára približne 29 percent funkcií v Pythone. Používanie generatívnych nástrojov bolo spojené s približne 3,6-percentným zvýšením počtu príspevkov do kódu za štvrtrok. Zaujímavý bol však rozdiel medzi používateľmi. Merateľný prospech zaznamenali najmä skúsení vývojári, zatiaľ čo pri začínajúcich programátoroch významný efekt autori nezistili.

To naznačuje, že AI nemusí odstraňovať potrebu rozumieť programovaniu. Môže dokonca zvýhodňovať človeka, ktorý dokáže rozpoznať, či navrhnuté riešenie dáva zmysel.

Vo vede je táto otázka ešte citlivejšia. Štúdia, publikovaná v januári 2026 v Nature Biomedical Engineering, preverovala veľké jazykové modely na 293 programátorských úlohách odvodených z 39 biomedicínskych štúdií v siedmich oblastiach výskumu. Testovalo sa osem proprietárnych a osem open-source modelov. Celková úspešnosť zostala pod 40 percentami. Autori upozornili, že nekritické používanie AI pri vedeckej analýze môže viesť až k šíreniu nesprávnych vedeckých záverov.

Program napísaný AI môže vyzerať presvedčivo a môže sa dokonca bez chyby spustiť, no napriek tomu môže vykonávať nesprávnu analýzu. V biomedicínskom výskume môže byť problémom nevhodná normalizácia dát, únik informácií medzi tréningovým a testovacím súborom, nesprávne zvolený štatistický test alebo chybná interpretácia modelu. Práve schopnosť človeka tieto problémy identifikovať bude pravdepodobne jednou z kľúčových dátových kompetencií nastupujúcej éry AI.

Pozrite si

Súčasťou dátového tréningu sa preto stáva aj schopnosť efektívne komunikovať s jazykovými modelmi. Účastníci sa učia formulovať presné zadania, poskytnúť modelu správny kontext a následne jeho výstup kontrolovať a iteratívne spresňovať. Kvalita zadania môže výrazne ovplyvniť kvalitu odpovede, no ani dobre formulovaný prompt nezaručuje, že výsledný kód alebo štatistický postup bude správny.

Kvalitný tréning nemá učiť iba to, ako pomocou AI získať výsledok, ale najmä to, ako ho overiť, správne interpretovať a metodicky obhájiť. Kvalita promptov rozhoduje o tom, či AI funguje ako užitočný analytický partner alebo, naopak, produkuje presvedčivo pôsobiace, no nesprávne výsledky.

Posun k agentickému programovaniu

Tento posun už preniká aj do ponuky Codebridge College. Päťdňová Advanced Data School, ktorá sa nedávno konala v Bratislave, spája pokročilé strojové učenie s takzvaným agentic coding, teda programovaním, pri ktorom AI nefunguje iba ako generátor jednotlivých riadkov kódu, ale dostáva širšiu úlohu, plánuje postup a pracuje s kontextom projektu. Pre výskumníkov to znamená ďalší posun od manuálneho písania jednotlivých príkazov k zadávaniu cieľov a ku kontrole výsledkov. Čím viac rozhodnutí však delegujú na systém, tým dôležitejšie je porozumieť tomu, čo sa v jednotlivých krokoch deje. Kurz zároveň zahŕňa vyhodnocovanie modelov a ďalšie pokročilé postupy.

To môže naznačovať, ako sa bude meniť samotná predstava programátorskej gramotnosti. Výskumník možno nebude musieť poznať naspmäť syntax desiatok príkazov. O to viac však bude potrebovať pochopenie algoritmov, dát, štatistiky a vedeckej metodológie, aby dokázal posúdiť výsledok vytvorený AI.

Pozrite si

Vývoj pripomína nástup kalkulačiek. Tie nezrušili potrebu rozumieť matematike, no zmenili druh úloh, pri ktorých človek svoju pozornosť využíva. Podobne môže generatívna AI postupne odbremeniť výskumníkov od rutinného písania kódu, ale zodpovednosť za správnosť vedeckého postupu na ňu jednoducho preniesť nemožno.

VEDOMOSTNÉ OKIENKO

Python patrí medzi najpoužívanějšíe programovacie jazyky vo vede a v dátovej analytike. Jeho výhodou je rozsiahly ekosystém knižníc na spracovanie dát, štatistiku, strojové učenie či bioinformatiku.

Pandas umožňuje v Pythone pracovať s tabuľkovými dátami – filtrovať ich, spájať, meniť ich štruktúru či automatizovať postupy, ktoré by používateľ inak opakovane vykonával v tabuľkovom procesore.

R vznikol predovšetkým pre štatistické výpočty a vizualizáciu. Mimoriadne silné postavenie má vo vede, v bioštatistike, epidemiológii a bioinformatike.

Machine learning (strojové učenie) zahŕňa metódy, pri ktorých sa algoritmus učí vzťahy z dát. Vo vede môže pomáhať napríklad pri klasifikácii biologických vzoriek, predikcii rizika ochorenia alebo hľadaní zložitých vzorcov v mnohorozmerných dátach.

Reprodukovateľný kód umožňuje inému výskumníkovi (alebo samotnému autorovi o niekoľko rokov) zopakovať rovnakú analýzu na rovnakých vstupných údajoch a skontrolovať, ako vznikol výsledok.

Rozumieť vlastnému kódu

Projekt Codebridge College je zaujímavý najmä ako príklad širšej transformácie vedeckého vzdelávania. Hranice medzi jednotlivými profesiami sa postupne rozmazávajú. Biológ sa môže počas jedného pracovného dňa pohybovať medzi laboratóriom, terminálom Linuxu

a štatistickým prostredím R. Lekár môže analyzovať zdravotnícku databázu v Pythone a epidemiológ vytvárať prediktívny model. Dátová gramotnosť sa tak stáva spoločným jazykom disciplín, ktoré boli ešte donedávna pomerne vzdialené.

Dátové školy prepájajú odborníkov z rôznych oblastí – od biomedicíny a medicíny až po štatistiku, programovanie a dátovú vedu. Spoločná práca na reálnych dátach vytvára priestor na výmenu skúseností a prepájanie odbornej expertízy naprieč disciplínami. Zdroj: osobný archív L. Johanesovej

Zároveň však platí, že absolvovanie krátkeho kurzu z človeka neurobí dátového vedca ani štatistu. Práve pri vedeckých dátach je potrebné rozlišovať medzi technickou schopnosťou spustiť analýzu a metodologickou schopnosťou rozhodnúť, či je daná analýza správna. Význam vzdelávania preto nespočíva iba v učení príkazov, ale predovšetkým v pochopení princípov, ktoré sa za nimi skrývajú.

Dnešná otázka preto možno už nezní, či sa má vedec naučiť programovať. Dôležitejšie je, do akej miery musí programovaniu, štatistike a AI rozumieť, aby mohol dôverovať vlastným výsledkom. Čím väčšiu časť vedeckého procesu odovzdávame algoritmom, tým dôležitejšia môže byť schopnosť pozrieť sa pod ich kapotu.

A tu sa kruh uzatvára. Python, R či umelá inteligencia nemusia nahradiť laboratórny plášť, mikroskop alebo klinické skúsenosti. Stávajú sa však ďalším nástrojom vedeckej práce, podobne ako kedysi štatistický softvér, počítač alebo kalkulačka. Projekty ako Codebridge College ukazujú, že tento nový nástroj už nevstupuje iba do informatických učební. Postupne si nachádza miesto aj v laboratóriách, nemocniciach a vo výskumných tímoch.

Víziou projektu Codebridge College je preto vychovávať výskumníkov, ktorí dokážu moderné dátové a AI nástroje používať samostatne a kriticky. Konečným cieľom nemá byť naučiť vedcov programovať, ale umožniť im premeniť vedecký nápad na analytický postup, prvý prototyp alebo prediktívny model a následne posúdiť jeho prínos. V ideálnom prípade tak dátová gramotnosť neslúži ako ďalšia povinnosť vedca, ale ako nástroj, ktorý mu umožní dostať sa od otázky k overiteľnému výsledku rýchlejšie a transparentnejšie.

Zdroje: Nature (1, 2, 3, 4, 5, 6), Science, Codebridge College

(KAM)

SÚVISIACE ČLÁNKY

Autor: René Beláček